TRANSFORMACIÓ DIGITAL 7



Diari d'Andorra

NOVEMBRE 2026


Fer videotrucades des de qualsevol sala de l'oficina és FTTR.
Amb el nou Wifi Total FTTR, et portem la fibra òptica fins a cada racó de la teva empresa. Connectivitat òptima. Wifi perfecta.
andorratelecom.ad

3 editorial i sumari.qxp_Layout 2 11/11/26 6:00 Página 1

Digitalitzar per evolucionar

La tecnologia ha transformat profundament l'activitat econòmica i social, obrint noves oportunitats de creixement i modificant els hàbits de ciutadans, empreses i institucions. La incorporació de solucions digitals permet optimitzar recursos, agilitzar processos i desenvolupar nous models de negoci en un entorn cada vegada més competitiu. Una evolució que requereix capacitat d'adaptació, inversió i una aposta decidida per la innovació. Andorra afronta aquesta transformació amb el repte de consolidar una administració i un teixit empresarial més eficients, moderns i preparats per respondre a les exigències d'avui dia. La intel·ligència artificial, l'automatització, l'anàlisi de dades i els serveis al núvol ofereixen noves possibilitats a entitats i empreses de totes les dimensions i sectors. Paral·lelament, la ciberseguretat i la protecció de la informació esdevenen elements essencials per garantir la confiança en els entorns digitals. L'avenç tecnològic, però, també planteja desafiaments importants. La formació dels professionals, l'adquisició de competències digitals i la necessitat de reduir les desigualtats en l'accés a la tecnologia són factors determinants per assegurar una transformació equilibrada i inclusiva. En aquest escenari, la digitalització es consolida com un motor estratègic per al desenvolupament econòmic del Principat. La col·laboració entre el sector públic i el privat, juntament amb l'impuls de la innovació, són factors essencials per aprofitar les oportunitats d'una economia en què la tecnologia té un paper cada vegada més rellevant.

4 ANDORRA DIGITAL

6 CONSELL GENERAL

8 SAAS

10 CASS

13 CONSELL SUPERIOR DE LA JUSTÍCIA

14 ANDORRA TURISME

16 ANDORRA TELECOM

18 FEDA

20 COMÚ DE CANILLO

21 COMÚ D'ENCAMP

22 COMÚ D'ORDINO

23 COMÚ DE LA MASSANA

24 COMÚ D'ANDORRA LA VELLA

25 COMÚ DE SANT JULIÀ DE LÒRIA

26 COMÚ D'ESCALDES-ENGORDANY

27 CAMBRA DE COMERÇ

28 ANDBANK

30 MORABANC

32 CREAND

34 CROWE

36 PI ADVOCATS

37 KPMG

38 VAR GROUP

40 CP LEGAL

42 AIMENTOR

44 CARNET JOVE

45 UNIVERSITAT EUROPEA

46 CORPUS

48 ALPINE SECURITY

50 DATASPEX

51 BRD INFORMÀTICA

52 NEUROBALANCE

53 HOTELGEST

54 CONSULTOR IA AIRES

55 ONYZE

56 GRUP HERACLES

57 PLEA

58 MONDAY

59 UNIVERSITAT D'ANDORRA

Edita: PREMSA ANDORRANA, SA **President:** RAMON SERRA FARRERO **Director general:** IGNASI DE PLANELL
Redacció: Jordi Salazar **Fotografia:** Fernando Galindo **Maquetació:** Agustí Ibáñez i Juanjo Jarauta **Correcció:** J.M. Montraveta
C/Bonaventura Riberaygua, 39 ANDORRA LA VELLA Telèfon: 877 477

4-5 andorra digital.qxp_Layout 2 10/11/26 17:16 Página 1

ANDORRA DIGITAL

El ciutadà, al centre de la transformació digital



Andorra Digital durant la participació en la 47a Fira d'Andorra la Vella, on va oferir xerrades i sessions informatives.

La transformació digital d'Andorra ha deixat de ser únicament un procés de modernització tecnològica per convertir-se en un projecte estratègic de país. En aquest context, Andorra Digital esdevé l'instrument encarregat d'impulsar i facilitar aquesta transformació, amb una estructura concebuda per donar resposta a les necessitats de l'administració, la ciutadania i el teixit empresarial.

El ministre de Funció Pública i Transformació Digital, Marc Rossell, ressalta que "Andorra ja ha començat a fer el pas de la digitalització a resultats", fet que es tradueix "cada vegada més en millores concretes per als ciutadans i les empreses. El repte ara és consolidar aquests avenços, ampliar-ne l'impacte i continuar avançant cap a un país més àgil, segur, inclusiu i competitiu", afegeix.

UN DELS PILARS DE L'ORGANISME ÉS L'AGÈNCIA NACIONAL DE CIBERSEGURETAT

EL CENTRE DE BENESTAR DIGITAL VETLLA PER UN ÚS TECNOLÒGIC SEGUR I RESPONSABLE

L'activitat d'Andorra Digital s'articula al voltant de quatre grans àmbits: ciberseguretat, benestar i competències digitals, intel·ligència de la dada i infraestructures i solucions tecnològiques. Aquesta organització permet abordar la transformació transversalment, combinant innovació, seguretat, formació i inclusió.

Un dels pilars és l'Agència Nacional de Ciberseguretat (ANC-AD), responsable de protegir infraestructures i serveis essencials. El balanç del 2025-2026 destaca el desplegament de la Llei 22/2022, els avenços en certificació de seguretat i el reforç de la prevenció i resposta davant d'incidents. El CSIRT-AD, l'equip expert en la gestió d'incidents, manté una vigilància les 24 hores del dia i ofereix serveis de ciberintel·ligència, anàlisi forense i enginyeria inversa. Segons l'organisme, totes les entitats essencials han assolit el nivell de maduresa exigit per l'Esquema Nacional de Seguretat d'Andorra.

La cooperació també és prioritària. Ja funciona un protocol de resposta coordinada entre l'ANC-AD, Andorra Telecom i la policia, i s'han establert deu acords internacionals. Entre les fites recents destaca l'entrada d'Andorra com a membre de ple dret a INHOPE, la xarxa internacional contra els continguts d'abús sexual infantil a internet. Aquesta fita, impulsada conjuntament amb el Centre de Benestar i Competències Digitals (CBCD), permet reforçar la detecció de continguts il·lícits.

El CBCD, al seu torn, treballa perquè l'avenç tecnològic vagi acompanyat d'un ús segur, responsable i inclusiu. Disposa de dotze serveis dirigits a ciutadans, empreses, docents i empleats públics, ha organitzat més de 60 formacions amb més de 400 assistents i ha publicat més de 90 recursos informatius. També prepara el futur espai a l'edifici Node i treballa en el pla de digitalització de la ciutadania.

Una altra iniciativa destacada és l'índex de benestar digital, que mesurarà l'impacte de la tecnologia en la població

4-5 andorra digital.qxp_Layout 2 10/11/26 17:16 Página 2

per tal d'orientar les polítiques públiques.

Aquesta voluntat de fonamentar les decisions en dades es reflecteix en l'Estudi de l'escletxa digital a Andorra 2026, elaborat amb dades del 2024 i una mostra de 678 empreses i 800 ciutadans. Els resultats mostren una societat àmpliament connectada: el 96% de la població utilitza internet diàriament. En l'àmbit empresarial, el 25% de les companyies ja fan servir IA, 17 punts percentuals més que el 2022, una implantació que situa Andorra en la tercera posició europea.

Tot i aquests avenços, persisteixen desigualtats entre les petites i mitjanes empreses, el sector primari, la gent gran i les persones amb rendes baixes. Evitar que la digitalització generi noves formes d'exclusió és una de les prioritats d'Andorra Digital. El seu director, David Vicente, remarca que l'objectiu no és només digitalitzar el país, sinó "assegurar que ningú en quedi exclòs i que tothom participi i pugui beneficiar-se d'aquesta transformació". En aquesta línia, Vicente explica que ja es treballa en un nou concepte d'Administració electrònica, amb la concreció dels diferents àmbits de gestió per integrar-los en el procés de transformació digital.

Un altre àmbit estratègic és la gestió de la informació. L'Agència d'Intel·ligència de la Dada (AID-AD) té la missió d'establir un marc comú de governança de les dades, la IA i les infraestructures digitals estratègiques. El propòsit és garantir que la informació utilitzada pels diferents organismes sigui fiable, traçable i segura. Aquesta tasca pren especial rellevància amb l'expansió de la IA, ja que la qualitat de les dades condiciona la fiabilitat dels sistemes. L'agència també ha de vetllar perquè aquestes tecnologies incorporin transparència, supervisió humana i respecte als drets fonamentals.

Una de les principals aplicacions pràctiques de l'AID-AD és la Passarel·la d'Intercanvi de Dades i Documents d'Andorra (PIDA), coneguda com a Bus d'Interoperabilitat. La plataforma permet compartir informació de manera segura entre administracions i avança cap a un principi essencial: que els ciutadans només hagin d'aportar una vegada les dades que ja estan en poder de l'administració. Això significa menys documentació i tràmits més ràpids.

La Cartera Digital és una altra iniciativa amb incidència social directa. Un any després de la seva implantació, un de cada tres ciutadans ja utilitza aquest servei, que registra més de 25.000 autenticacions mensuals. L'aplicació incorpora funcionalitats com el carnet d'animal de companyia, la consulta del cens electoral i l'intercanvi de credencials mitjançant codis QR. L'objectiu és reunir en un únic entorn segur els documents i les acreditacions més utilitzats.

Més enllà de l'administració, Andorra Digital també vol facilitar la modernització del teixit empresarial. Una de les línies estratègiques consisteix a establir acords amb proveïdors tecnològics internacionals perquè les empreses del país puguin accedir a solucions avançades en condicions més favorables. D'aquesta manera, s'impulsa el creixement i la xifra de negoci del teixit productiu local.

El model busca simplificar la contractació, reduir costos i facilitar l'accés a serveis tecnològics homologats, especialment a les pimes. També incorpora mecanismes per preservar la seguretat i la sobirania de les dades mitjançant claus d'accés.

En aquesta mateixa línia, Andorra Digital ha impulsat un marketplace o catàleg de serveis, accessible a través del seu web, que agrupa les empreses i solucions tecnològiques del país. La plataforma permet posar en contacte els proveïdors amb les empreses que necessiten incorporar tecnologia. El servei és gratuït per a les empreses del sector i abraça àmbits com l'estratègia de negoci, les infraestructures, la ciberseguretat i la intel·ligència de la dada.

La consolidació d'aquest ecosistema marcarà els pròxims passos d'Andorra Digital. Entre les prioritats hi ha ampliar el catàleg de serveis, desplegar noves estructures digitals, homologar més proveïdors i reforçar les aliances internacionals. El repte de fons és que la digitalització es tradueixi en millores mesurables per al conjunt del país, posant en tot moment el ciutadà i l'empresa al centre d'aquest procés de transformació, potenciant les seves capacitats i coneixements.

COM S'ESTRUCTURA?

ELS GRANS EIXOS QUE IMPULSEN LA TRANSFORMACIÓ TECNOLÒGICA D'ANDORRA

Andorra Digital articula la seva activitat al voltant de quatre instruments essencials per impulsar la transformació tecnològica:

L'**Agència Nacional de Ciberseguretat (ANC-AD)** és l'ens públic encarregat de garantir la seguretat de les xarxes i els sistemes d'informació del país. La seva tasca se centra en la prevenció de les amenaces informàtiques, la protecció de les infraestructures i el reforç de la capacitat de resposta davant de possibles incidents, amb la finalitat de garantir un entorn tecnològic segur i fiable.

El **Centre de Benestar i Competències Digitals (CBCD)** té com a missió promoure la capacitació tecnològica i fomentar un ús segur, responsable i inclusiu de la tecnologia. Els seus serveis s'adrecen a ciutadans, alumnes, docents, empreses i administracions, amb una atenció especial a la protecció dels infants i joves.

Finalment, l'**Agència d'Intel·ligència de la Dada (AID)** desplega i executa l'estratègia nacional de governança de les dades i de la IA. L'objectiu és garantir una gestió segura de la informació, i afavorir un desenvolupament responsable de la IA al servei de les institucions i de la societat.

En relació amb això, la **Passarel·la d'Intercanvi de Dades i Documents d'Andorra (PIDA)**, coneguda com a Bus d'Interoperabilitat, facilita la comunicació i l'intercanvi segur d'informació entre els sistemes de les diferents administracions i entitats.

LA CARTERA DIGITAL JA ÉS UTILITZADA PER 1 DE CADA 3 CIUTADANS DESPRÉS D'UN ANY EN MARXA

6-7 consell general.qxp_Layout 2 10/11/26 17:32 Página 1

CONSELL GENERAL



Tecnologia de futur al servei de segles d'història

Una visita guiada, una recepció institucional o una sessió parlamentària retransmesa en directe exigeixen condicions molt diferents. La recent rehabilitació de Casa de la Vall ha tingut en compte la gestió domòtica de la il·luminació i la climatització per adaptar l'edifici a cada ús, amb més flexibilitat, un millor control dels recursos i una gestió més eficient dels espais.

UNA CASA, MOLTES FUNCIONS

Casa de la Vall és molt més que un monument històric. És un espai que rep visitants, acull actes institucionals i continua exercint funcions parlamentàries. Aquesta singularitat planteja un repte poc habitual: aconseguir que unes mateixes estances responguin a necessitats molt diferents sense perdre el caràcter patrimonial que les defineix.

La il·luminació que acompanya un recorregut museístic busca crear una atmosfera agradable i destacar els elements arquitectònics i artístics. En canvi, un acte protocol·lari requereix altres nivells de llum, i una sessió captada per càmeres de televisió demana unes condicions pensades per a la retransmissió. La resposta no és instal·lar sistemes independents per a cada ocasió, sinó fer que la mateixa infraestructura sigui adaptable. Aquesta versatilitat permet compatibilitzar les diferents activitats sense haver de modificar les instal·lacions.

TRANSFORMAR ELS ESPAIS

En el marc de les dues fases de rehabilitació de Casa de la Vall, el Consell General ha incorporat solucions de control domòtic que permeten configurar diferents escenes d'il·luminació segons l'activitat prevista. Així, es poden establir amb antelació les condicions adequades per a una visita, una reunió, una cerimònia o una retransmissió audiovisual.

> CASA DE LA VALL HA INCORPORAT LA GESTIÓ DOMÒTICA DE LA IL·LUMINACIÓ I LA CLIMATITZACIÓ

> LA PREPARACIÓ DELS ESPAIS PER A CADA TIPUS D'ACTE O ESDEVENIMENT ESDEVÉ MÉS ÀGIL

El sistema facilita l'ajust de la intensitat de la llum i permet disposar de configuracions predefinides per a cada situació. D'aquesta manera, la preparació dels espais esdevé més senzilla i es garanteix una major coherència en les condicions d'il·luminació dels diferents actes.

El pas d'un ús a un altre esdevé més àgil i homogeni: es redueix la necessitat d'ajustos manuals dispersos i es facilita que cada activitat dis-

6-7 consell general.qxp_Layout 2 10/11/26 17:32 Página 2

LA FLEXIBILITAT ÉS CLAU EN UN EDIFICI ON L'ACTIVITAT POT VARIAR MOLT D'UN DIA A L'ALTRE

A LES MILLORES EN LLUM I CONFORT S'HI AFEGEIX UNA NOVA INSTAL·LACIÓ AUDIOVISUAL



posi d'una configuració coherent. En aquest sentit, la transformació digital no consisteix tant a afegir tecnologia visible com a donar més capacitat de resposta a un edifici amb segles d'història.

GESTIONAR MILLOR

La domòtica també introdueix una manera diferent d'organitzar el funcionament diari. La programació horària, els automatismes i les configuracions predefinides permeten vincular la il·luminació i la climatització a les necessitats d'ús dels espais, sense haver de tractar totes les sales de la mateixa manera durant tota la jornada.

Aquesta flexibilitat és especialment valuosa en un edifici on l'activitat pot variar entre dies de visita pública, treballs de preparació, actes puntuals i sessions de caràcter institucional. Una gestió més precisa ajuda a evitar enceses o períodes de climatització innecessaris i facilita l'ajust de les condicions de confort. L'objectiu és utilitzar l'energia on i quan cal, en lloc de mantenir un funcionament uniforme per defecte.

La programació també facilita la feina dels responsables de l'edifici, que poden adaptar el funcionament de les instal·lacions a l'activitat prevista. Aquesta capacitat de regulació contribueix a racionalitzar el consum energètic i a mantenir unes condicions adequades per als diferents usuaris.

EFICIÈNCIA I PATRIMONI

La incorporació d'aquests sistemes s'emmarca en una rehabilitació que busca compatibilitzar les necessitats actuals amb la preservació d'un dels edificis més emblemàtics d'Andorra. A les millores en il·luminació i confort s'hi afegeix la renovació de les infraestructures audiovisuals, que permeten continuar celebrant i difonent les sessions tradicionals des de la seu històrica.

La intervenció posa de manifest que la modernització tecnològica i la conservació patrimonial no són incompatibles, sinó que poden avançar conjuntament. El repte és incorporar prestacions pròpies d'un equipament actual sense alterar la identitat arquitectònica i institucional de Casa de la Vall.

La digitalització també aporta un avantatge menys visible: facilita una gestió més ordenada, amb criteris d'ús que es poden revisar i adaptar al llarg del temps. Això no elimina en cap cas la supervisió dels equips responsables de l'edifici; els ofereix eines per decidir i intervenir amb més precisió.

Casa de la Vall demostra així que innovar no significa transformar el patrimoni en una altra cosa. Significa dotar-lo de recursos perquè continuï viu: capaç de ser museu, escenari institucional i plató de televisió, segons el moment, sense deixar de ser Casa de la Vall.

8-9 SAAS.qxp_Layout 2 10/11/26 17:33 Página 1

SAAS

SAAS



Els nous analitzadors de biologia molecular permeten realitzar al país la gran majoria de les proves.

Tecnologia per a la diagnosi

EL LABORATORI DE L'HOSPITAL AMPLIA LES PROVES I AGILITZA ELS RESULTATS

El laboratori clínic de l'hospital Nostra Senyora de Meritxell ha incorporat aquest any diverses millores tecnològiques d'última generació que permeten optimitzar els processos d'anàlisi, augmentarne la precisió i agilitzar els resultats. Totes aquestes innovacions han contribuït, d'una banda, a ampliar el ventall de proves que pot realitzar el servei i, de l'altra, a reforçar considerablement la seva capacitat diagnòstica.

IDENTIFICACIÓ MÉS RÀPIDA

Un dels avenços més significatius ha estat la incorporació de la tecnologia MALDI-TOF (Matrix-Assisted Laser Desorption/Ionization – Time of Flight), que permet identificar bacteris i fongs en qüestió de minuts un cop obtingut el cultiu, agilitzar el diagnòstic de les infeccions i optimitzar l'elecció del tractament antibiòtic més adequat per a cada pacient.

Fins ara, la identificació dels microorganismes es feia mitjançant tècniques tradicionals, basades principalment en cultius i proves bioquímiques. Amb la incorporació del sistema MALDI-TOF, el laboratori de microbiologia pot identificar bacteris i fongs en qüestió de minuts un cop obtingut el cultiu.

Aquesta tecnologia d'última generació representa un avenç important en l'atenció als pacients, ja que permet accelerar el procés diagnòstic i optimitzar la selecció del tractament antibiòtic. A més, contribueix a promoure un millor ús dels antimicrobians,

EL NOU SISTEMA PERMET IDENTIFICAR BACTERIS I FONGS EN MINUTS UN COP OBTINGUT EL CULTIU

L'AGILITZACIÓ DEL DIAGNÒSTIC FACILITA L'ELECCIÓ DEL TRACTAMENT ANTIBIÒTIC

un factor clau per combatre la resistència bacteriana.

Durant el 2025, el laboratori clínic de l'HNSM va dur a terme 5.007 identificacions bacterianes. Escherichia coli va ser el bacteri identificat amb més freqüència, amb 2.010 aïllaments, seguit de Klebsiella pneumoniae, amb 419.

MÉS PROVES PCR AL PAÍS

La nova tecnologia aporta un triple benefici: redueix els temps d'espera dels resultats, disminueix els costos associats a l'externalització de les proves i amplia la capacitat diagnòstica del laboratori clínic.

Un dels principals beneficis d'aquesta incorporació és la reducció del període d'espera per als pacients. Les

8-9 SAAS.qxp_Layout 2 10/11/26 17:33 Página 2

SAAS



El sistema redueix considerablement el temps d'espera per al pacient.

proves diagnòstiques que, a causa de la logística transfronterera, podien trigar fins a una setmana a obtenir resultats, ara es poden resoldre en un termini d'entre 24 i 48 hores laborables.

Aquesta millora també comporta un estalvi de costos per a la sanitat pública, ja que redueix les despeses de transport urgent i les tarifes associades als serveis de laboratoris externs.

A més, la versatilitat dels nous equips permet ampliar el catàleg de proves disponibles al Principat i detectar una varietat més àmplia de patògens, virus i bacteris sense necessitat d'enviar les mostres a l'estranger. En concret, els nous analitzadors de biologia molecular permeten realitzar al país el 98% de les proves de PCR de microbiologia que fins ara s'enviaven a laboratoris externs.

LES MILLORES TAMBÉ COMPORTEN UN IMPORTANT ESTALVI PER A LA SANITAT PÚBLICA

JA ES PODEN FER AL PAÍS UN 98% DE LES PROVES QUE FINS ARA S'ENVIAVEN A L'ESTRANGER

Entre les proves que es poden dur a terme hi ha les relacionades amb el coronavirus, el virus de les galteres, diversos tipus de virus de l'herpes i fins a set agents infecciosos causants de malalties de transmissió sexual.

SISTEMA AUTOMATITZAT

També cal ressaltar que la nova tecnologia optimitza la traçabilitat de les mostres, agilitza el circuit d'anàlisi i redueix les tasques manuals repetitives, contribuint al benestar dels professionals.

En aquest sentit, el laboratori clínic de l'hospital Nostra Senyora de Meritxell ha incorporat un nou sistema automatitzat per a la fase preanalítica que permet millorar la traçabilitat de les mostres, reduir el risc d'errors humans i agilitzar el circuit des de la seva recepció fins a l'anàlisi.

Aquesta tecnologia permet tant optimitzar els temps de resposta com reforçar la seguretat del procés, garantint sempre un control més eficient de les mostres des del primer moment i afavorint unes condicions òptimes per a la seva anàlisi.

La incorporació del robot també representa una millora en les condicions laborals dels professionals del laboratori. Cal tenir en compte que, fins ara, moltes de les tasques d'aquesta fase es feien manualment i de manera repetitiva, fet que podia comportar una sobrecàrrega física i augmentar el risc de lesions musculoesquelètiques a llarg termini. L'automatització d'aquests processos redueix la necessitat de realitzar aquestes tasques repetitives i contribueix a millorar el benestar dels professionals.

ATENCIÓ AL PÚBLIC

AMPLIACIÓ DE L'HORARI D'EXTRACCIÓ DE SANG

Els centres d'atenció primària del SAAS han ampliat aquest any l'horari d'extraccions de sang fins a les dotze del migdia. La mesura permet disposar d'una franja horària més àmplia per fer-se les analítiques i ofereix més flexibilitat als usuaris a l'hora de compatibilitzar aquestes proves amb les obligacions laborals, familiars o personals. Així, es pretén millorar l'accessibilitat al servei i adaptar-lo millor a les necessitats de la població.

10-11 CASS.qxp_Layout 2 10/11/26 17:34 Página 1

CAIXA ANDORRANA DE SEGURETAT SOCIAL

JOSEP ESCORIZA, director general de la CASS, exposa els principals projectes de l'entitat, orientats a simplificar gestions, millorar l'atenció a l'afiliat i modernitzar els sistemes informàtics.

"La digitalització de la CASS millorarà l'atenció a l'afiliat i la gestió dels tràmits interns"



La CASS està immersa en un important procés de transformació digital. Quins canvis percebran els afiliats?
No es tracta tan sols de transformació digital, sinó que podem parlar d'una transformació general dels nostres procediments. Hem elaborat el pla estratègic Arrel 2026-2028, que posa l'afiliat al centre. Cal destacar que la CASS acompanya les persones durant tota la vida i volem que qualsevol tràmit sigui més fàcil, eficient i segur. Hem d'adaptar-nos als canvis tecnològics, però també a les noves necessitats de la societat.

Un dels projectes és millorar l'intercanvi d'informació entre administracions. Què comportarà?
Volem evitar que l'usuari hagi d'aportar informació que ja té una altra administració. Per exemple, si necessitem un certificat de residència, hauríem de poder consultar directament el comú corresponent si és vàlid, sense obligar la persona a presentar-lo. I també a la inversa: altres administracions podran consultar determinada informació de la CASS quan estigui justificat. Tot això, evidentment, respectant la protecció de dades. No es tracta d'obrir indiscriminadament l'accés a la informació.

Això també agilitzarà els tràmits d'immigració?
Sí. Un exemple són els treballadors desplaçats per empreses estrangeres. Actualment han de tramitar el permís a Immigració i després presentar documentació de la Seguretat Social del país d'origen a la CASS. Volem que, un cop obtingut el permís, Immigració ens comuniqui automàticament la informació necessària. Així, l'interessat no haurà de fer un segon tràmit. L'objectiu és integrar diferents gestions en un únic procés.

> NO TRANSFORMEM NOMÉS ELS CANALS DIGITALS, SINÓ TOTS EL PROCEDIMENTS

Per aconseguir-ho, cal renovar els sistemes informàtics?
Sí, i és un dels projectes més importants que tenim. Actualment treballem amb un sistema molt segur, però antic, desenvolupat en RPG. És una tecnologia molt tancada que dificulta les connexions amb altres plataformes. Volem migrar els aproximadament 1.500 programes que tenim en aquest entorn a Java, fet que ens permetrà desenvolupar noves funcionalitats i intercanviar informació amb molta més facilitat.

Quant de temps necessitaran per completar aquest procés?
Hem convocat un concurs i la previsió és que la migració duri aproximadament un any i mig. Ara bé, la intel·ligència artificial està accelerant molt aquestes tasques. Si m'ho haguessin preguntat fa un any, hauria parlat de diversos anys. Però la tecnologia evoluciona tan ràpidament que hem decidit evitar els projectes excessivament llargs i avançar per etapes. Potser d'aquí a sis mesos les possibilitats hauran tornat a canviar.

També preveuen substituir el certificat digital propi de la CASS?
Sí, perquè tot i que la CASS va ser pionera en la implantació d'un certificat digital –que ens ha donat molt bon resultat–, actualment Andorra ja disposa del certificat digital del Govern i no té sentit mantenir sistemes diferents. Estem adaptant les nostres plataformes perquè, a partir del gener, totes les gestions que actualment requereixen el certificat de la CASS també es puguin fer amb el del Govern.

Com evitaran que la digitalització deixi enrere les persones grans o menys habituades a la tecnologia?
És una qüestió fonamental. Per això volem insistir que no estem transformant només

10-11 CASS.qxp_Layout 2 10/11/26 17:34 Página 2

els canals digitals, sinó tots els procediments. Una sol·licitud presentada presencialment i signada a mà també s'ha de poder tramitar més ràpidament. Hi ha moltes persones que continuen volent els documents en paper, i això ho hem de respectar. La tecnologia ha de facilitar-los les gestions, no complicar-les.

Com es pot combinar el document en paper amb la tramitació digital?

Estem incorporant codis segurs de verificació als documents signats digitalment. Això permetrà descarregar-los, imprimir-los i mantenir-ne la validesa jurídica, perquè se'n podrà comprovar l'autenticitat. L'afiliat no haurà de venir obligatòriament a la CASS per obtenir un document en paper amb validesa legal.

També projecten instal·lar quioscos d'autoservei. Com funcionaran?

Aproximadament el 40% de les persones que venen a les nostres oficines ho fan per buscar documentació en paper. Parlem d'un volum important, perquè rebem unes 500 visites diàries. Els quioscos permetran als afiliats identificar-se digitalment, seleccionar els documents que necessiten i obtenir-los impresos. També podran recollir notificacions.

On s'instal·laran aquests dispositius?

El primer lloc que tenim previst és Immigració, perquè moltes persones que hi fan tràmits després han d'anar a la CASS per obtenir documents. A hores d'ara estem estudiant de quina manera distribuïrem els quioscos pel territori.

Una altra iniciativa és l'oficina virtual d'atenció ciutadana. Quins serveis ofereix?

Aprofitant una plataforma que Govern ja ha posat en funcionament, i que permet identificar les persones mitjançant videoconferència, una de les primeres gestions que hem incorporat és la fe de vida dels pensionistes residents a l'estranger. Aquestes persones han d'acreditar cada sis mesos que continuen vives per poder seguir cobrant la pensió. Ara poden fer-ho telemàticament, sense haver d'enviar un certificat en paper.



LA IA POT AJUDAR MOLT, PERÒ NOMÉS SERÀ ÚTIL SI DISPOSEM DE DADES FIABLES

Quina acollida ha tingut aquest sistema?

Dels aproximadament 8.000 pensionistes que han de presentar periòdicament la fe de vida, uns 2.000 ja utilitzen aquest canal. És un canvi que hem d'anar introduint progressivament.

Quin paper tindrà la intel·ligència artificial en la transformació de la CASS?

Ens pot ajudar molt, però hem d'avançar amb prudència. La IA només serà realment útil si disposem de dades fiables. Fa aproximadament un any i mig vam iniciar un projecte de governança de les dades per garantir-ne la qualitat. Sense aquesta base, correm el risc que les eines d'intel·ligència artificial treballin amb informació incorrecta.

Ja l'estan utilitzant en el funcionament intern?

Sí. A banda de la migració dels sistemes informàtics, diferents àrees de la CASS estan utilitzant la intel·ligència artificial per desenvolupar petites aplicacions que els faciliten la feina. Persones que no són programadores, però que coneixen perfectament les necessitats del seu departament, poden crear eines amb l'ajuda de la IA i la supervisió dels equips de sistemes. Tot això va acompanyat de la formació adient.

I en el futur, quines altres aplicacions preveuen?

Podrem incorporar eines que ajudin a supervisar prestacions, baixes i altres procediments. La IA podrà fer una primera selecció dels casos que requereixen una revisió, una tasca que actualment fan persones. Però abans necessitem disposar d'una plataforma moderna que permeti accedir a la informació de manera adequada.

La ciberseguretat és essencial en una entitat que gestiona informació tan sensible. Com l'afronten?

És una de les nostres màximes prioritats i suposa una de les partides d'inversió més importants de la CASS. Qualsevol projecte que impliqui obrir els sistemes o facilitar l'accés a la informació des de l'exterior exigeix reforçar la ciberseguretat. Hem de protegir les dades davant de possibles accessos no autoritzats i ciberatacs. La digitalització ha d'anar sempre acompanyada d'aquests esforços.

Com imagina la CASS d'aquí a cinc anys?

Espero que hàgim pogut implantar tots aquests canvis, que tenim planificats amb un horitzó inicial de tres anys. M'imagino una CASS en què la informació circuli molt més ràpidament entre administracions i l'afiliat no hagi d'aportar repetidament els mateixos documents. També volem que qualsevol persona pugui consultar de manera fàcil, ràpida i segura l'estat dels seus tràmits i expedients.

L'expedient electrònic serà una peça clau del model?

Sens dubte. És un altre dels nostres projectes estratègics. Volem disposar d'una plataforma que centralitzi els expedients electrònics, amb procediments protocol·litzats i totes les garanties de seguretat. L'afiliat ha de poder presentar una sol·licitud i consultar-ne l'evolució de manera eficient. Però aquesta transformació no la pot fer la CASS tota sola. Hem de treballar conjuntament amb la resta d'administracions i aprofitar les sinergies dels projectes digitals que es desenvolupen al país.

Crea el teu perfil energètic

La nova manera de gestionar la teva energia.



App Store

FEDA i tu

Google Play

13 CSJ.qxp_Layout 2 10/11/26 17:36 Página 1

CONSELL SUPERIOR DE LA JUSTÍCIA



Digitalització per a una justícia àgil

EL CSJ DESPLEGARÀ DURANT EL DESEMBRE UNA NOVA VERSIÓ DEL SISTEMA DE GESTIÓ PROCESSAL AVANTIUS

La digitalització de la justícia no consisteix només a substituir el paper per pantalles. Significa repensar la manera com es tramiten els procediments, com es comparteix la informació i com es relacionen els professionals amb els òrgans judicials. Amb aquesta mirada, el Consell Superior de la Justícia prepara per al desembre d'aquest any un nou pas en la modernització de les eines informàtiques de l'Administració de justícia.

Una de les actuacions principals serà el desplegament d'Avantius 6.4, una nova versió del sistema de gestió processal. Per facilitar-ne l'adopció, del 7 a l'11 de desembre es preveuen sessions de formació en línia i, durant la setmana del 14 al 18, formació presencial i assistència tècnica a les oficines judicials. L'objectiu és que la incorporació de les novetats sigui ordenada i que els equips disposin del suport necessari per continuar prestant el servei.

ES PREVEUEN DIVERSES SESSIONS FORMATIVES, TANT EN LÍNIA COM PRESENCIALMENT

LA TECNOLOGIA NO HA DE COMPROMETRE LES GARANTIES PRÒPIES DEL SISTEMA JUDICIAL

Per una part, s'implementa una versió actualitzada del portal de serveis professionals (PSP), que ha de millorar les comunicacions electròniques entre els operadors judicials i els advocats, procuradors i altres col·laboradors. Per l'altra, s'introduirà, a partir del 14 de desembre, la signatura biomètrica a través de tauletes digitals wacoms, per permetre digitalitzar les notificacions, les signatures de les declaracions i altres documents que comptaran amb suport in situ per garantir-ne la posada en marxa.

Més enllà d'aquest calendari, hi ha altres projectes en diferents fases de definició. Començarà a treballar una eina anomenada Victorinox, que permetrà millorar la recerca i el disseny de nous quadres de comandament per configurar el sistema Avantius.

També començarà l'estudi de les possibles aplicacions de la intel·ligència artificial en la tramitació judicial. En aquest últim àmbit, la protecció de les dades, l'anonimització i el marc legal no són condicions accessòries, sinó condicions imprescindibles.

La tecnologia, però, no és una finalitat en si mateixa. El seu valor es mesura en la capacitat d'agilitzar les tasques, reduir gestions repetitives i millorar les comunicacions sense comprometre les garanties pròpies de la justícia. Per això, la modernització requereix formació, proves, suport als professionals i una implantació progressiva. El repte és posar les eines digitals al servei d'una Administració de justícia més eficient, segura i accessible per a tothom. La confiança digital es construeix amb informació clara i un suport continuat.

MODERNITZACIÓ

TECNOLOGIA AMB SUPORT TÈCNIC I FORMACIÓ

La modernització judicial també exigeix acompanyament. Aquest mes de desembre, la implantació d'Avantius 6.4 anirà lligada a formació i suport tècnic, mentre que el PSP serà objecte de proves sobre notificacions electròniques. Les noves funcionalitats s'incorporaran progressivament, amb especial atenció a la seguretat.

14-15 Andorra Turisme.qxp_Layout 2 10/11/26 17:37 Página 1

ANDORRA TURISME



Alex Soldevila, al capdavant del projecte amb Andorra Turisme.

Un arxiu digital de país

L'ENTITAT IMPLANTA EL SISTEMA DAM, QUE CENTRALITZA EN UNA ÚNICA PLATAFORMA LA GESTIÓ DE TOTS ELS SEUS CONTINGUTS AUDIOVISUALS

Les imatges són una de les principals cartes de presentació d'Andorra al món. Paisatges de muntanya, activitats esportives, esdeveniments culturals i experiències turístiques conformen un patrimoni audiovisual que, més enllà del seu valor promocional, també constitueix un testimoni de l'evolució del país. Amb l'objectiu de preservar aquest fons i millorar-ne l'aprofitament, Andorra Turisme impulsa la implantació d'un sistema de gestió d'actius digitals, conegut com a DAM (Digital Asset Management), que permetrà centralitzar tot el circuit de producció, organització i distribució dels continguts audiovisuals.

El projecte respon a la necessitat de disposar d'una plataforma comuna que faciliti la feina dels diferents equips de l'organització i garanteixi una gestió més eficient dels materials. Actualment, la producció de fotografies i vídeos genera un volum considerable d'arxius que cal conservar, classificar i posar a disposició dels professionals que els necessiten. El nou sistema permetrà reunir aquests continguts en un únic entorn, juntament amb tota la informació necessària per identificar-los i determinar-ne les condicions d'utilització.

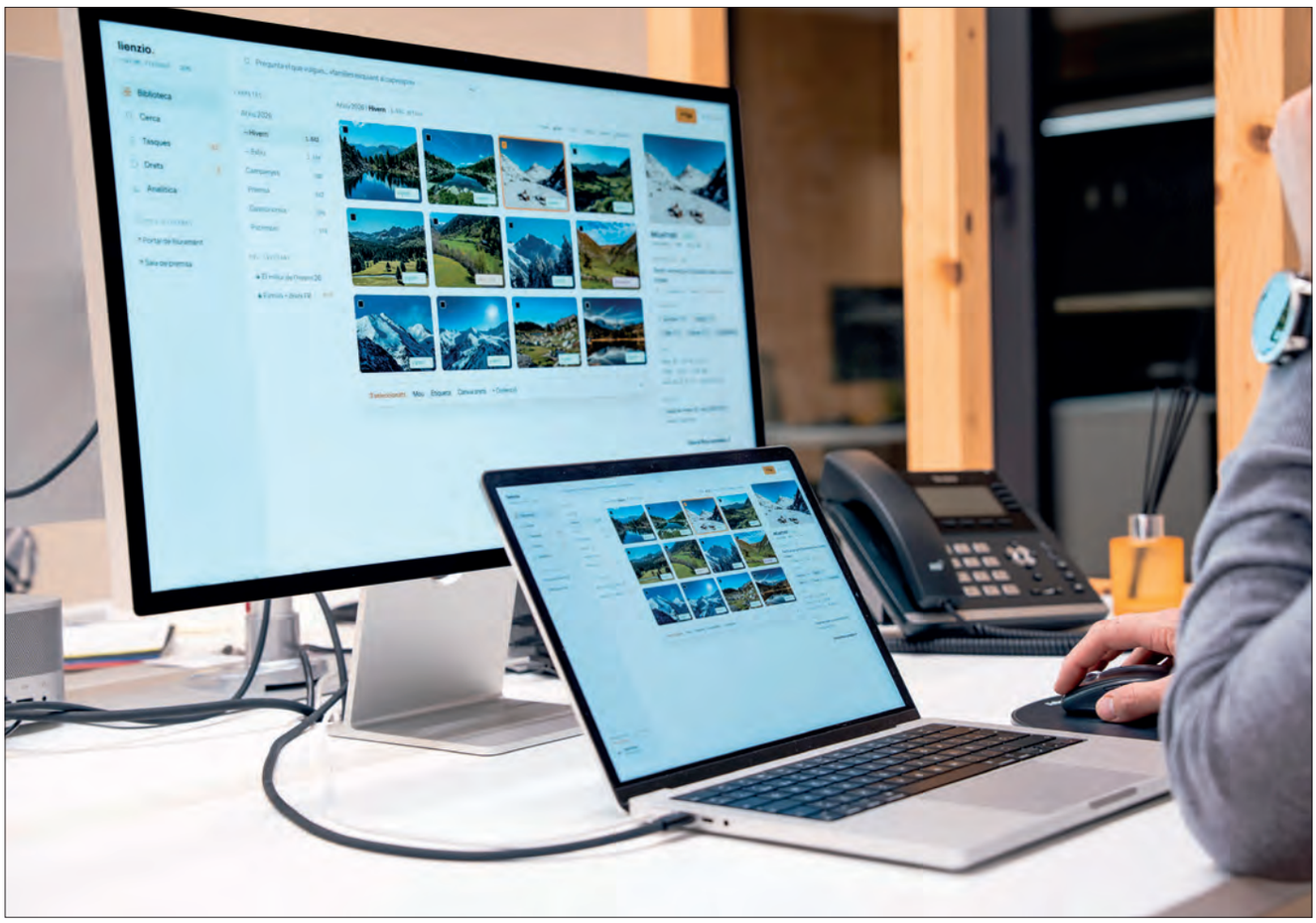
Una de les principals aportacions del DAM serà la integració de totes les fases del procés audiovisual. Els proveïdors de fotografia i vídeo disposaran d'un canal unificat per lliurar els materials, que posteriorment passaran pels corresponents circuits de revisió i validació. Un cop incorporats a l'arxiu, els continguts es podran catalogar mitjançant descripcions, etiquetes i altres dades que en facilitaran la localització. La plataforma també incorporarà eines d'edició i conversió de formats, així com un portal per compartir els arxius amb diferents destinataris segons les necessitats.

> EL CIRCUIT INTEGRA LA PRODUCCIÓ, L'ORGANITZACIÓ I LA DISTRIBUCIÓ DE LES IMATGES

> UN ÚNIC ENTORN REUNIRÀ TOTS ELS ARXIUS AMB LA INFORMACIÓ PER IDENTIFICAR-LOS

Aquesta centralització també representarà un canvi en l'organització interna. La implantació tecnològica anirà acompanyada de procediments i responsabilitats definides, amb criteris comuns de classificació i documentació. D'aquesta manera, els diferents departaments podran treballar a partir d'una mateixa font d'informació, reduint la dispersió dels materials i afavorint-ne la reutilització.

14-15 Andorra Turisme.qxp_Layout 2 10/11/26 17:37 Página 2



El nou sistema de catalogació presenta una interfície clara i visual de l'arxiu.

La IA tindrà un paper rellevant en la gestió del nou arxiu. El projecte incorporarà funcionalitats que permetin efectuar cerques amb llenguatge natural, generar propostes automàtiques de descripcions i etiquetes, identificar continguts visualment similars i detectar possibles duplicats. Aquestes eines contribuiran a agilitzar les tasques de catalogació i facilitaran la consulta d'un fons audiovisual extens i divers. Tanmateix, la supervisió humana continuarà sent imprescindible per garantir la precisió de les identificacions, especialment quan es tracti d'elements vinculats al territori, la cultura i les particularitats d'Andorra.

Un altre dels grans reptes serà garantir la preservació dels continguts a llarg termini. El sistema està concebut per gestionar un volum elevat de fotografies i vídeos d'alta qualitat, inclosos arxius amb resolucions de 4K o superiors, i disposarà d'una capacitat ampliable segons les necessitats futures. La seguretat, la integritat i la disponibilitat de la informació seran aspectes fonamentals per protegir un patrimoni que continua creixent any rere any.

S'INCORPORA UNA IA QUE FACILITA LES TASQUES DE CATALOGACIÓ I CONSULTA DEL FONS

ES GARANTEIX TANT LA PRESERVACIÓ DEL MATERIAL COM LA CORRECTA GESTIÓ DELS DRETS

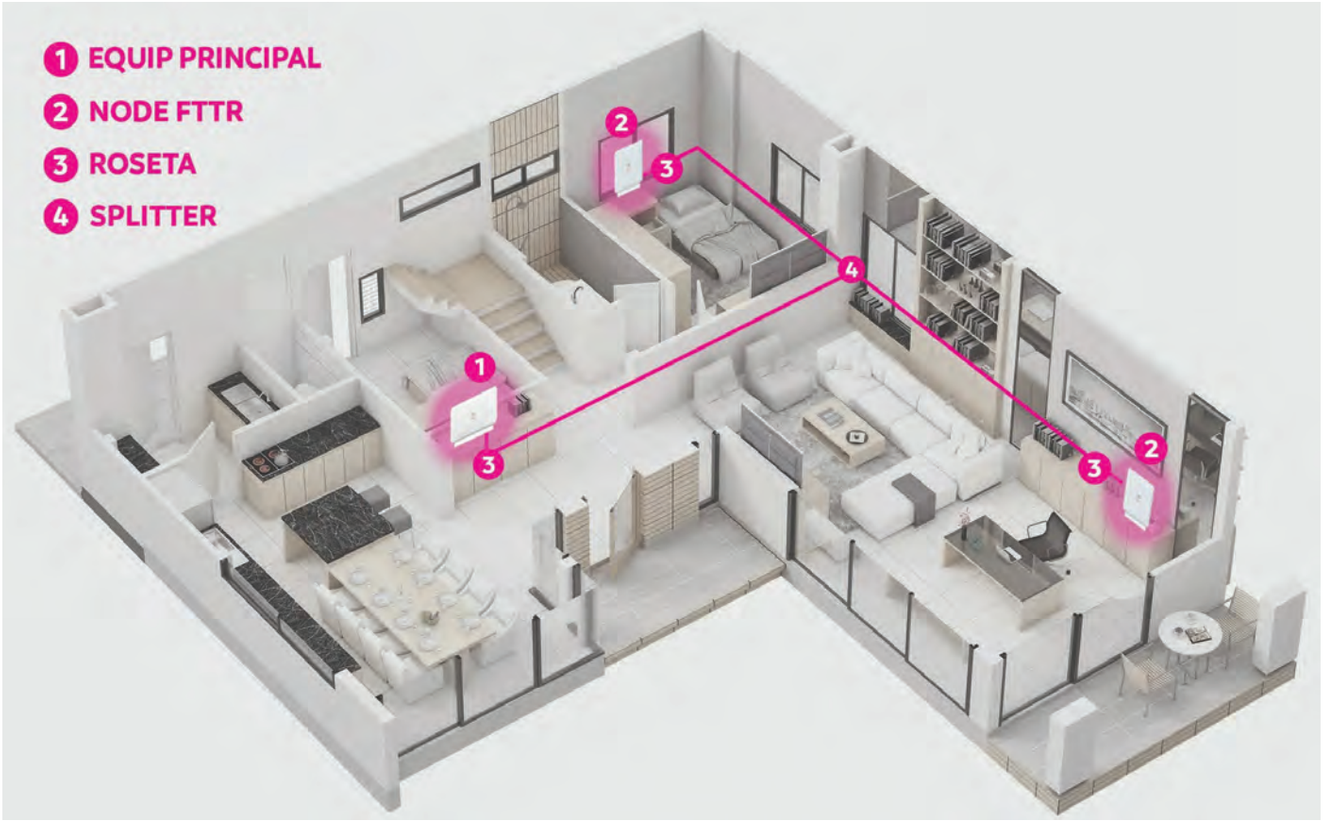
La gestió dels drets constitueix igualment un dels pilars del projecte. El DAM permetrà registrar l'autoria dels continguts, les autoritzacions, els drets d'imatge o les condicions d'utilització. També incorporarà mecanismes de control d'accés i traçabilitat per determinar qui pot consultar, modificar o distribuir cada material. Aquestes funcionalitats resulten especialment importants en un entorn en què les fotografies i els vídeos poden contenir dades personals o estar subjectes a limitacions legals i contractuals.

Més enllà de la gestió interna, la nova plataforma tindrà una incidència directa en la promoció turística. La possibilitat de localitzar ràpidament els continguts, adaptar-los a diferents formats i distribuir-los de manera personalitzada permetrà agilitzar la preparació de campanyes i publicacions. El sistema també preveu un entorn multilingüe per respondre a les necessitats dels diferents mercats i destinataris internacionals.

Amb aquesta iniciativa, Andorra Turisme avança cap a un model de gestió audiovisual més integrat, eficient i segur. L'objectiu no és únicament disposar d'un arxiu digital modern, sinó preservar i posar en valor el patrimoni visual del país, garantir-ne un ús responsable i assegurar que les imatges que projecten Andorra a l'exterior mantinguin tots els estàndards de qualitat.

16-17 Andorra Telecom.qxp_Layout 2 10/11/26 17:38 Página 1

ANDORRA TELECOM



Fibra òptica a cada racó

AMB LA WIFI TOTAL FTTR, LA CONNECTIVITAT ARRIBA A TOTS ELS ESPAIS

Andorra Telecom fa un pas més per millorar la connexió wifi a les llars i les empreses amb una tecnologia que permet gaudir d'una cobertura més estable i homogènia als diferents espais. Una solució que combina les prestacions de la fibra òptica amb una instal·lació pensada per adaptar-se a les característiques de cada immoble i reduir al mínim les intervencions necessàries.

Les nostres cases i empreses són cada vegada més digitals. Teletreballem, mirem sèries i pel·lícules per internet, juguem en línia, fem videotrucades i utilitzem diversos dispositius connectats alhora. Ordinadors, telèfons mòbils, tauletes i televisors intel·ligents formen part d'un entorn en què disposar d'una bona connexió s'ha convertit en una necessitat quotidiana.

A més, totes aquestes activitats sovint es desenvolupen simultàniament i des d'habitacions o sales diferents. Per donar resposta a aquesta realitat, Andorra Telecom presenta Wifi Total FTTR (Fiber To The Room), una tecnologia que porta la fibra òptica més enllà del punt d'entrada de l'habitatge o de l'empresa, fins als diferents espais on es necessita una bona connexió.

A diferència de les instal·lacions convencionals, en què el senyal wifi es distribueix principalment des d'un punt central, aquesta solució permet acostar la connexió de fibra òptica a diverses zones de l'immoble. D'aquesta manera, es busca millorar la cobertura i oferir una experiència de navegació més uniforme, independentment de l'habitació o de l'espai des d'on es faci servir internet.

EN MILLORAR LA COBERTURA, ES POT GAUDIR D'UNA NAVEGACIÓ MOLT MÉS UNIFORME

LA INSTAL·LACIÓ ESTÀ PENSADA PER INTEGRAR-SE DE FORMA DISCRETA A CASA O A LA FEINA

FIBRA ÒPTICA A CADA RACÓ

Una de les principals característiques de Wifi Total FTTR és que la instal·lació està pensada per integrar-se de la manera més discreta possible a cada habitatge o local professional. L'objectiu és millorar la connectivitat sense necessitat de fer grans modificacions als espais.

Abans de dur a terme la instal·lació, els tècnics d'Andorra Telecom estudien les característiques de cada casa o empresa per determinar la millor manera de distribuir la fibra òptica fins als punts on es necessita una bona connexió. Aquesta anàlisi permet adap-

16-17 Andorra Telecom.qxp_Layout 2 10/11/26 17:38 Página 2

SEMPRE QUE ES POT, S'APROFITEN ELS TUBS I LES CANALITZACIONS JA EXISTENTS

LA SOLUCIÓ ÉS MOLT ÚTIL EN LLARS ON CONVIUEN PERSONES AMB DIFERENTS HÀBITS DIGITALS



tar la solució a la distribució de les habitacions, les necessitats dels usuaris i les particularitats de cada immoble.

Sempre que sigui possible, s'aprofiten els tubs i les canalitzacions existents, evitant intervencions innecessàries i reduint al mínim l'impacte dels treballs. D'aquesta manera, la instal·lació es planteja amb criteris de funcionalitat i discreció, buscant que la nova infraestructura s'integri de manera natural en l'entorn.

No totes les llars ni totes les empreses tenen les mateixes necessitats. Un habitatge amb diverses plantes, una casa amb moltes habitacions o unes oficines amb diferents despatxos poden presentar dificultats de cobertura molt diferents. Per això, la possibilitat d'adaptar la distribució de la fibra a cada espai és un dels elements destacats d'aquesta tecnologia.

El resultat és una solució personalitzada que busca combinar una millor connectivitat amb una intervenció planificada i respectuosa amb les característiques de cada casa o empresa.

WIFI AL RITME DE TOTHOM

El gran avantatge de FTTR es percep especialment en el dia a dia. Gràcies a la distribució de la fibra òptica pels diferents espais, la connexió arriba més a prop dels dispositius i permet oferir una experiència wifi més estable i homogènia.

Aquesta millora és especialment útil en llars on conviuen persones amb hàbits digitals diferents. Mentre algú treballa des del despatx i participa en una videotrucada, una altra persona pot mirar una sèrie al menjador i una tercera jugar en línia a la seva habitació. Tot això sense haver de concentrar les activitats digitals en una mateixa zona de la casa per disposar d'una bona cobertura.

En l'àmbit empresarial, aquesta tecnologia també respon a la necessitat de mantenir una connectivitat adequada en diferents espais de treball. Despatxos, sales de reunions i zones comunes poden requerir accés a internet al mateix temps, especialment en entorns on les eines digitals, les reunions virtuals i el treball col·laboratiu formen part de l'activitat habitual.

La tecnologia FTTR busca donar resposta a aquestes situacions acostant la infraestructura de fibra òptica als punts on realment s'utilitza la connexió. Així, es redueix la dependència d'un únic punt d'emissió wifi i es facilita una cobertura més equilibrada als diferents espais.

La manera com utilitzem internet continua evolucionant. Cada vegada tenim més dispositius connectats i fem servir serveis que requereixen connexions fiables, tant per a l'entreteniment com per a la feina o l'aprenentatge.

En aquest context, disposar d'una infraestructura capaç d'adaptar-se a les necessitats digitals de cada llar o empresa és cada vegada més important. Wifi Total FTTR representa un pas en aquesta direcció, amb una proposta que busca millorar l'experiència de connexió actual i facilitar l'adaptació als nous usos que puguin aparèixer.

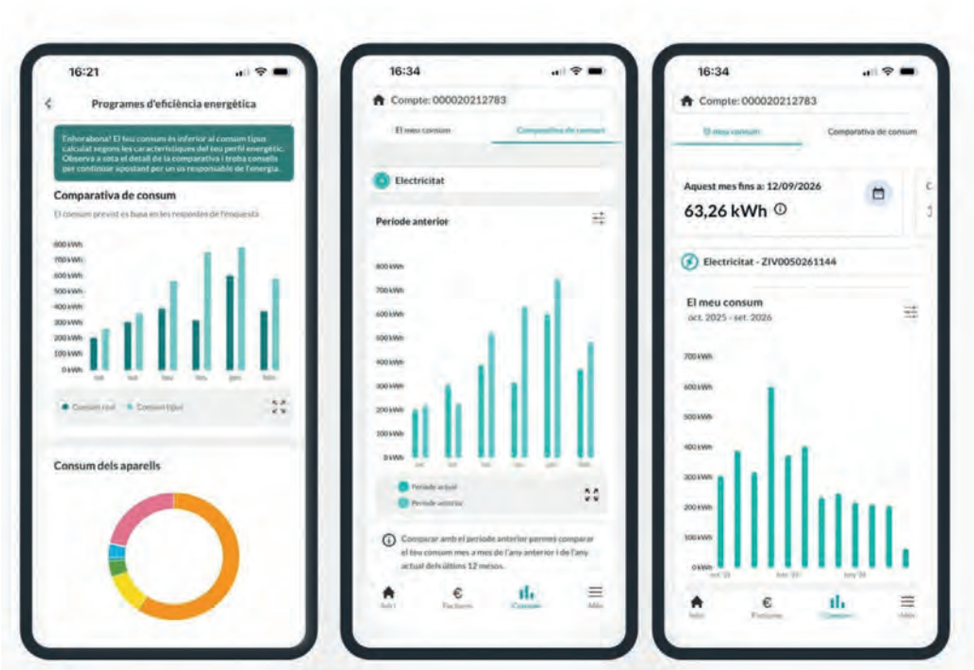
Amb aquesta tecnologia, Andorra Telecom continua apostant per una connectivitat que s'adapta a la manera de viure i treballar de les persones, amb una solució que combina cobertura, estabilitat i una instal·lació ajustada a cada espai.

Una tecnologia pensada per a les cases i empreses d'avui i preparada per a les necessitats digitals del futur.

Perquè jugar, aprendre i treballar, tots alhora, és FTTR.

18 feda repor.qxp_Layout 2 11/11/26 20:13 Página 1

FEDA



L'aplicació FEDA i tu va entrar en funcionament al setembre i ja té més 1.800 usuaris.

FEDA i tu, un reflex de la digitalització de la xarxa elèctrica

ELS CLIENTS JA PODEN CONSULTAR EL CONSUM HORA A HORA DES DEL MÒBIL AMB LA NOVA APP FEDA I TU

Consultar el consum elèctric, comparar-lo amb altres referències, rebre avisos o revisar les factures des del dispositiu mòbil. Aquestes són algunes de les funcionalitats que ofereix FEDA i tu, la nova aplicació de FEDA presentada el mes passat i que ja té més de 1.800 usuaris registrats. Darrere d'aquestes funcionalitats, però, hi ha anys de feina prèvia. Perquè una aplicació mostri quanta electricitat es consumeix en un habitatge hora a hora, primer cal que la xarxa sigui capaç de mesurar aquest consum, transmetre'l i gestionar-lo de manera digital.

EL DESPLEGAMENT DELS COMPTADORS INTEL·LIGENTS JA ARRIBA A MÉS DEL 99% DELS USUARIS

COMPTADOR INTEL·LIGENT

Durant dècades, conèixer el consum d'un habitatge requeria que un operari es desplacés físicament per llegir el comptador. Tal com explica el responsable de Distribució de FEDA, Abel Codina, "les dades eren mensuals i només mostraven el consum acumulat entre dues lectures, sense informació sobre en quins moments s'havia produït".

La substitució dels comptadors analògics per comptadors intel·ligents ha canviat aquest model. FEDA va iniciar el desplegament el 2013 i avui ja cobreix pràcticament tots els subministraments, amb més d'un 99% d'implementació. Segon Codina, els nous equips registren el consum de manera contínua i transmeten diàriament la informació a distància, sense necessitat de desplaçaments.

Aquest canvi permet una anàlisi molt més detallada dels consums, i és la base que fa possible que avui el client els pugui consultar de manera mensual, diària i horària amb FEDA i tu.

Però no n'hi ha prou de disposar de dades. Abans d'arribar a l'aplicació, la informació dels comptadors passa pels sistemes que la recullen i l'agreguen. més de posar-la a l'abast dels clients, FEDA fa servir aquesta informació per a l'anàlisi de dades i la planificació energètica.

INFORMACIÓ ACTUALITZADA

Perquè el client tingui sempre a l'abast la informació més recent, tots aquests sistemes s'han d'integrar i treballar de manera sincronitzada.

L'app s'actualitza cada dia amb les dades dels comptadors intel·ligents i permet consultar el consum mensual, diari i horari, i comparar-lo amb períodes anteriors o amb referències com la parròquia i habitatges similars. També tradueix els kWh a euros i a emissions de CO_2.

Inclou, a més, un perfil energètic que estima el consum esperat i ofereix recomanacions d'estalvi, i alertes que avisen quan se supera un determinat consum diari o mensual.

UN PROJECTE EN EVOLUCIÓ

En aquesta primera fase, el focus s'ha posat en la informació: que el client tingui les seves dades a l'abast i les pugui entendre. El pas següent és que l'aplicació evolucioni d'un espai de consulta a un canal per interactuar amb la companyia, de manera que cada vegada més gestions es puguin iniciar, seguir i resoldre des del mòbil. Un procés que s'emmarca en la transformació digital de tota la companyia i que va començar molt abans que l'aplicació arribés als mòbils dels clients.

19 entrevista FEDA.qxp_Layout 2 11/11/26 20:16 Página 1

RUBÉN NAVARRO

RESPONSABLE de projectes TIC de FEDA des del gener del 2024. Ha liderat el desenvolupament de l'aplicació FEDA i tu, la nova eina digital de la companyia per gestionar el consum.

"La tecnologia no substitueix l'atenció: la fa més valuosa"

D'on neix el projecte FEDA i tu?
El projecte neix arran d'un estudi que FEDA va fer amb representants dels diferents sectors de clients per saber què esperaven de nosaltres. Un dels punts que més va sobresortir va ser la necessitat de disposar de canals digitals. A més, hi havia una motivació afegida: la llei de transició energètica, la LITECC, obligava les empreses del sector a oferir als clients les dades del seu consum.

FEDA



Fins ara, els clients disposaven de l'Oficina Virtual. Què aporta FEDA i tu respecte a aquesta eina?
Moltes de les funcions bàsiques ja es podien fer a l'Oficina Virtual. La diferència de FEDA i tu no és tant el què, sinó el com. Avui vivim en el que m'agrada anomenar la societat TikTok: volem resoldre les coses nosaltres mateixos, des del mòbil i, sobretot, a l'instant. Però el salt més important és que passem d'una eina per fer tràmits a una eina per entendre l'energia. L'Oficina Virtual et deia quant havies de pagar; FEDA i tu t'ajuda a entendre per què.

Un dels objectius del projecte és empoderar el client. Com es tradueix això en el dia a dia?
Per a mi, empoderar el client vol dir posar les seves dades a les seves mans i ajudar-lo a entendre-les, perquè pugui actuar. La informació sense context no sempre és útil, sobretot quan parlem de kWh, una unitat que a molts ens resulta aliena i difícil d'interpretar. Per això la traduïm a llenguatges que tothom entén: quant representa en euros o com es compara amb la mitjana dels veïns. I quan entens la informació, prens decisions més informades.

La transformació digital va molt més enllà d'incorporar noves eines tecnològiques. Què representa aquest projecte per a FEDA?
Digitalitzar no és només prescindir del paper. Si un tràmit consisteix a omplir un formulari, signar-lo amb el dit i enviar-lo per correu, canvia el suport, però el procés és exactament el mateix. Això no és digitalitzar. Per a mi, digitalitzar vol dir qüestionar els processos i reconstruir-los des de zero pensant en el client: què necessita, quan ho necessita i com li resulta més fàcil fer-ho. L'objectiu no és empènyer ningú cap al digital, sinó oferir més opcions perquè cadascú triï la que li va millor.

> DIGITALITZAR ÉS RECONSTRUIR ELS PROCESSOS DES DE ZERO PENSANT EN EL CLIENT

Quins han estat els principals reptes del projecte?
L'aplicació és, en realitat, un aparador: mostra les dades perquè el client les pugui consultar i entendre. Però perquè aquestes dades li arribin, FEDA ha hagut de fer abans una feina important de digitalització de tota la infraestructura que hi ha darrere del consum: els comptadors intel·ligents, els sistemes que recullen i agreguen les dades, els de facturació... I perquè el client pugui consultar la informació més recent, aquests sistemes han de ser, per dir-ho d'alguna manera, sociables: han de parlar entre ells. Aquest ha estat, segurament, el repte tecnològic més gran: integrar-ho tot perquè, per al client, sembli senzill.

I a escala interna, quins canvis ha comportat?
Abans de decidir com treballarem demà, hem hagut de revisar com treballem avui. Si traslladem el que ja fem a un sistema nou sense canviar res, només aconseguim fer el mateix, però en digital. Per això hem assegut diferents departaments a la mateixa taula per seguir el camí que fa cada gestió del client. Un projecte com aquest no és d'un departament: és de tots. I també canvia el paper de les persones. La tecnologia no substitueix l'atenció: la fa més valuosa.

El llançament de FEDA i tu és només el primer pas. Com evolucionarà l'aplicació?
L'objectiu és que l'aplicació passi de ser un espai per consultar a un canal per interactuar amb FEDA, i que cada vegada més gestions es puguin iniciar, seguir i resoldre des del mòbil. I com evolucionarà ho decidiran, en bona part, els mateixos usuaris. FEDA i tu és un projecte viu: va néixer d'escoltar els nostres clients i continuarà evolucionant de la mateixa manera.

20 canillo.qxp_Layout 2 10/11/26 17:39 Página 1

CANILLO

Seguretat i transparència

ES REFORCEN LA VIDEOVIGILÀNCIA I LA RETRANSMISSIÓ DE LES SESSIONS

Canillo reforça la digitalització dels serveis públics amb nous equipaments de seguretat, comunicació i transparència. El comú treballa en un sistema de videovigilància que preveu instal·lar aproximadament 200 càmeres en punts estratègics de la parròquia, alhora que impulsa la renovació audiovisual de la sala del consell i amplia la xarxa de pantalles informatives als pobles.

La videovigilància és una de les actuacions de més abast. Els dispositius s'adaptaran a les particularitats de cada emplaçament i a les condicions meteorològiques de muntanya. L'objectiu és reforçar la seguretat ciutadana, supervisar els espais públics i agilitzar la resposta davant les incidències. Les càmeres estaran connectades a una plataforma centralitzada que permetrà consultar imatges en directe, recuperar enregistraments i gestionar les alertes des d'un únic centre de control.

COMÚ DE CANILLO



La pantalla informativa instal·lada a l'entrada de la casa comuna.

EL COMÚ PREVEU INSTAL·LAR 200 CÀMERES EN PUNTS ESTRATÈGICS DE LA PARRÒQUIA

La infraestructura també incorporarà eines per supervisar la mobilitat i el trànsit, i fer el seguiment de zones determinades. El projecte es planteja com un sistema ampliable, amb capacitat per incorporar més càmeres i noves funcions en el futur. El comú assegura que el desplegament tindrà en compte la normativa de protecció de dades i que l'accés a les imatges quedarà restringit al personal autoritzat.

Una altra línia d'actuació és la modernització de la sala del consell. La reforma preveu deu micròfons sense fil i cinc càmeres professionals amb resolució 4K per millorar l'enregistrament i la retransmissió de les sessions. Un sistema de realització automatitzada dirigirà les càmeres cap a la persona que intervingui, sense necessitat d'un operador permanent. Això ha de facilitar les emissions en directe i donar més dinamisme a la cobertura dels debats institucionals.

La intervenció inclourà igualment la renovació de la megafonia i els altaveus i permetrà celebrar sessions híbrides, amb assistents presencials i participants connectats a distància. Els nous equips també es podran utilitzar en rodes de premsa i altres actes. L'executiu comunal vincula aquesta inversió a la voluntat de fer més accessible l'activitat institucional i facilitar que els ciutadans segueixin les sessions.

La transformació digital, però, també arriba als carrers. El comú ja disposa de pantalles informatives a l'entrada de la casa comuna, al Tarter i a Ransol, i preveu estendre-les a Soldeu i a altres nuclis. Aquests dispositius difonen activitats culturals, esportives i socials, així com campanyes i avisos d'interès general. L'actualització remota dels continguts permet comunicar novetats amb rapidesa i reduir la utilització de cartelleria impresa.

COMUNICACIÓ

UN CANAL DE WHATSAPP PER CONTACTAR AMB EL COMÚ

Des del 18 de setembre, el comú de Canillo disposa d'un canal d'atenció ciutadana per WhatsApp al 323 005. Els veïns hi poden fer consultes, comunicar incidències i presentar suggeriments sobre serveis, residus, mobilitat o manteniment. El comú gestiona els missatges i els deriva als departaments corresponents quan cal.

21 Encamp.qxp_Layout 2 11/11/26 6:18 Página 1

ENCAMP



SOMIA s'està implantant progressivament als serveis comunals.

IA per millorar l'administració

LA CORPORACIÓ DESENVOLUPA SOM**IA**, UNA EINA PIONERA A ANDORRA

La transformació digital de les administracions públiques ja no passa únicament per oferir tràmits en línia. El nou repte és aprofitar les tecnologies emergents per millorar els processos interns, reduir les càrregues administratives i facilitar la feina dels equips humans. En aquest context, el comú d'Encamp ha fet un pas pioner a Andorra amb la implantació de SOM**IA**, una plataforma corporativa d'intel·ligència artificial creada per donar suport als treballadors comunals en la generació de documentació administrativa i la gestió del coneixement intern.

L'objectiu és agilitzar processos, incrementar l'eficiència i alliberar els treballadors de tasques repetitives perquè puguin concentrar-se en activitats de més valor afegit. La plataforma és fruit d'una anàlisi dels diferents departaments comunals que ha permès identificar les tasques susceptibles de ser optimitzades. El projecte s'emmarca en una estratègia de modernització administrativa que inclou la digitalització de procediments i la simplificació de tràmits.

El nom SOM**IA**, escollit pels mateixos treballadors, combina el concepte de comunitat i treball col·lectiu amb les sigles d'intel·ligència artificial, reforçant la idea que la tecnologia ha d'estar al servei de les persones.

Una de les principals funcionalitats és la generació assistida de documentació administrativa. La plataforma permet elaborar amb més rapidesa i homogeneïtat documents relacionats amb la contractació pública, com ara plecs de bases administratives i tècniques, notificacions, cartes, informes i resolucions. Mitjançant plantilles estructurades i coneixement específic de l'organització, genera esborranys que redueixen el temps dedicat a tasques mecàniques i minimitzen possibles errors.

SOM**IA** AGILITZA LES TASQUES, PRESERVA EL CONEIXEMENT CORPORATIU I BLINDA LES DADES

La finalitat no és substituir el criteri dels professionals ni automatitzar la presa de decisions. La supervisió humana continua sent imprescindible i el control i la validació dels documents es mantenen en mans dels responsables de cada expedient.

Un dels elements diferencials de SOM**IA** respecte de les plataformes comercials obertes és la seva arquitectura tecnològica, coneguda com a RAG (*Retrieval-Augmented Generation*). A diferència de les eines generalistes, la plataforma treballa principalment amb informació pròpia i validada pel comú. Així, el sistema genera respostes ajustades a les necessitats de l'organització i en millora la fiabilitat.

La seguretat constitueix un altre dels pilars del projecte. SOM**IA** opera en un entorn digital tancat i controlat, en compliment de la Llei 29/2021 de protecció de dades personals. Cap dada comunal ni informació dels ciutadans surt a xarxes públiques ni s'utilitza per alimentar models externs.

La plataforma també facilita la gestió del coneixement acumulat per l'administració, sovint dispers en arxius i documents difícils de localitzar. La IA permet convertir aquesta informació en un recurs accessible per als treballadors, afavorint-ne la consulta i la reutilització.

Desenvolupat conjuntament amb una empresa andorrana i especialistes en IA i administració pública, el projecte s'implanta progressivament als diferents serveis comunals i preveu incorporar noves funcionalitats.

SOM**IA** representa un canvi en la manera d'entendre l'administració pública. Encamp aposta per introduir la IA des d'una perspectiva basada en el coneixement propi, la protecció de les dades i el control humà dels processos, amb la voluntat de construir una administració més àgil, eficient i orientada al servei públic.

TRANSFORMACIÓ
DIGITAL
COMÚ D'ORDINO



SEU ELECTRÒNICA | PORTAL DE TRANSPARÈNCIA
PLATAFORMA DE CONTRACTACIÓ | CIBERSEGURETAT

Al Comú d'Ordino estem compromesos amb els ciutadans per agilitzar i facilitar la relació amb la Administració Pública mitjançant la tecnologia.

www.ordino.ad

eAgora

ordino

ORDINO
Reserva de biosfera

LA MASSANA+ AL TEU MÒBIL

La Massana

1.885 usuaris
ja hi estan connectats

Gaudeix tu també de totes les prestacions!



INFORMA'T
Notícies, avisos i agenda de la parròquia.

FES TRÀMITS
Accedeix als tràmits municipals des del mòbil.

COMPRA
Entrades i tiquets, de manera fàcil i ràpida.

COMUNICA
Fes arribar incidències al Comú.

CONSULTA
Informació i serveis municipals sempre a mà.

Baixa't La Massana+

Descarrega-la ara
App Store

Descarrega-la ara
Google Play

24 Andorra la Vella©.qxp_Layout 2 10/11/26 17:40 Página 1

ANDORRA LA VELLA

TONY LARA/COMÚ D'ANDORRA LA VELLA



La consellera Susagna Mosquera amb una administrativa de Tràmits.

El comú, un 74% més a prop

TRES DE CADA QUATRE TRÀMITS JA ES PODEN FER EN LÍNIA, SENSE HAVER DE DESPLAÇAR-SE A LES OFICINES

Fer un canvi d'adreça o demanar un certificat de residència ja no requereix una visita a les oficines comunals. El comú d'Andorra la Vella amplia els serveis de la seu electrònica amb un objectiu concret: que les gestions administratives s'adaptin al temps de la ciutadania. Amb la incorporació dels certificats, el 73,89% dels tràmits comunals ja es poden fer telemàticament.

L'avenç respon a una prioritat: digitalitzar les gestions que generen més demanda. Els tràmits vinculats al cens de població, amb una mitjana de 3.300 gestions anuals, van obrir una nova etapa d'aquest procés. La inscripció i la baixa del cens, els canvis d'adreça, la notificació de defuncions i l'esmena o complementació de la documentació censal es poden gestionar en línia, sense haver de desplaçar-se al comú.

> L'AVENÇ RESPON A LA PRIORITAT DE DIGITALITZAR LES GESTIONS AMB MÉS DEMANDA

> LA SEU ELECTRÒNICA PERMET FER ELS TRÀMITS LES 24 HORES DEL DIA I ELS 365 DIES DE L'ANY

Al setembre, la incorporació dels certificats ha ampliat l'abast de l'administració electrònica. Són aproximadament 11.000 gestions cada any, el volum més elevat dels serveis comunals. Ja es poden sol·licitar telemàticament sis tipus de certificats, entre els quals destaquen els de residència i de no deute, documents habituals en les gestions de particulars i empreses.

Aquests certificats se sumen a serveis que ja estaven disponibles en línia: els tràmits del cens, les terrasses, les domiciliacions bancàries, les inscripcions al Mercat de la Vall, les preinscripcions a les escoles bressol i els recursos administratius. En conjunt, aquests serveis representen prop de 3.900 gestions anuals. Amb els certificats, el canal digital dona resposta a tràmits que concentren prop de 14.900 gestions l'any.

La seu electrònica permet fer les gestions en qualsevol moment, les 24 hores del dia i els 365 dies de l'any. S'hi pot accedir a través de seu.andorralavella.ad o de l'apartat Tràmits del web del comú. La possibilitat de presentar sol·licituds des de qualsevol lloc redueix els desplaçaments i facilita que cada persona organitzi les gestions sense dependre dels horaris d'obertura de les oficines. La ciutadania guanya autonomia per fer les gestions habituals i disposa de més canals per resoldre-les.

La consellera de Tràmits, Tributs i Deutors, Susagna Mosquera, resumeix així l'objectiu: "La voluntat és continuar avançant cap a una administració comunal més àgil, accessible i adaptada a les necessitats actuals." La digitalització també permet agilitzar expedients i millorar l'atenció al públic.

L'atenció presencial es manté. Les persones que ho necessitin poden continuar fent els tràmits a les oficines comunals. El canvi amplia les opcions per relacionar-se amb el comú i posa la tecnologia al servei d'una administració més accessible.

NOU 'SOFTWARE'

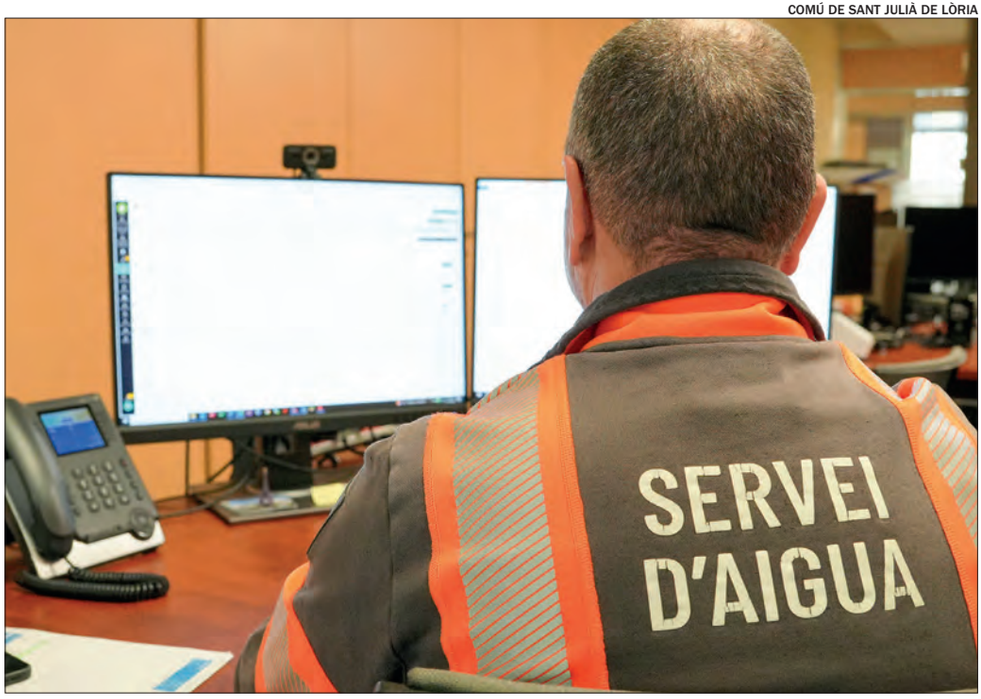
RENOVACIÓ DE LA PLATAFORMA D'ADMINISTRACIÓ ELECTRÒNICA

El comú preveu implantar en un termini de dotze mesos una nova plataforma d'administració electrònica de T-Systems, integrada amb els sistemes tributaris, pressupostaris i comptables. La inversió prevista serà de 433.306 euros. El canvi donarà continuïtat als tràmits digitals i simplificarà la gestió del comú i els serveis oferts a la ciutadania.

25 Sant Julia.qxp_Layout 2 10/11/26 17:41 Página 1

SANT JULIÀ DE LÒRIA

COMÚ DE SANT JULIÀ DE LÒRIA



La implantació del projecte es farà progressivament en diferents fases.

Cap a una gestió digital de l'aigua

UN NOU SISTEMA PERMETRÀ DETECTAR FUITES, PLANIFICAR FUTURES ACTUACIONS I CONTROLAR MILLOR EL CONSUM

La innovació tecnològica també té un paper clau en la gestió dels serveis públics. Amb aquesta premissa, el comú de Sant Julià de Lòria impulsarà la digitalització de la xarxa d'aigua, fet que permetrà avançar cap a una gestió més eficient, preventiva i sostenible del subministrament.

La primera fase començarà a executar-se aquest mateix mes de novembre i estarà implantada el gener del 2027, amb un pressupost aproximat de 40.000 euros. Els treballs en aquesta etapa se centraran en l'estudi de la xarxa i en la digitalització d'una part dels plànols, un primer pas per disposar d'informació més precisa i estructurada sobre les instal·lacions.

> LA PRIMERA FASE COMENÇARÀ A EXECUTAR-SE AQUEST MATEIX MES DE NOVEMBRE

> LA INFORMACIÓ ES COMPARTIRÀ AMB URBANISME PER ANTICIPAR FUTURES NECESSITATS

Segons explica Àlex Graña, cap del Servei d'Aigua, "el projecte ha de permetre conèixer millor el funcionament de la xarxa, controlar paràmetres com el cabal i la pressió i detectar possibles anomalies. A més, disposar de plànols digitalitzats facilitarà la localització de les instal·lacions i ajudarà a determinar on caldrà intervenir en el futur".

CONTROL I PLANIFICACIÓ

Un dels principals objectius és millorar la detecció de possibles fuites. La previsió és incorporar eines de control i alarmes que permetin alertar els operaris davant de consums excessius o incidències, per agilitzar les comprovacions i les actuacions necessàries.

La informació també es compartirà amb el departament d'Urbanisme, fet que facilitarà la planificació de noves construccions i permetrà valorar si les infraestructures existents poden respondre a les necessitats futures. Conèixer millor la xarxa, les captacions i els dipòsits contribuirà a prendre decisions més fonamentades sobre el desenvolupament de la parròquia.

El projecte preveu avançar cap a una gestió més sistematitzada de la informació. Tal com assenyala Graña, "una part del coneixement actual depèn de l'experiència dels professionals. Documentar-lo permetrà preservar-lo i facilitar-ne la consulta, també davant de futurs canvis en els equips de treball".

EFICIÈNCIA I SOSTENIBILITAT

La digitalització de la xarxa s'emmarca en la voluntat de la corporació laurediana de modernitzar els serveis públics, una línia de treball que també s'ha desenvolupat en àmbits com l'administració electrònica. En aquest cas, la tecnologia es posa al servei d'una gestió més acurada de l'aigua, amb la possibilitat de detectar pèrdues i evitar-ne el malbaratament.

Així mateix, millorar el control de lectura dels comptadors és un altre dels aspectes que aquest nou sistema vol afavorir.

La implantació es farà progressivament, en diferents fases vinculades als exercicis pressupostaris. Amb aquest primer pas, Sant Julià de Lòria avança en la incorporació d'eines digitals a un servei essencial, amb la mirada fixa en la prevenció, la planificació i la millora contínua de l'atenció a la ciutadania.

26 escaldes.qxp_Layout 2 10/11/26 17:42 Página 1

QUIM DOLSA

EL CÒNSOL MENOR i conseller de Finances, Compres i TIC del comú d'Escaldes-Engordany repassa els avenços de l'ens en matèria de digitalització i els reptes que planteja aquest procés.

"L'administració digital no substituirà l'atenció presencial"

El comú continua apostant per la digitalització. Què es vol aconseguir?
Sobretot, fer una administració més àgil, accessible i propera a la ciutadania. La tecnologia ens ha de permetre simplificar processos, reduir temps d'espera i facilitar les gestions del dia a dia. No es tracta només d'incorporar eines digitals, sinó de millorar el servei que oferim i fer que la relació amb el comú sigui cada vegada més senzilla.

En quin punt es troba aquest procés?
Hem avançat molt en els darrers anys. El primer full de ruta, corresponent al període 2023-2025, ens ha permès desplegar l'expedient electrònic i posar a disposició de la ciutadania pràcticament el 100% dels tràmits en línia. Ara treballem en una nova etapa que tindrà com una de les principals fites la posada en funcionament de l'Oficina Virtual Tributària, prevista per al gener del 2028.

Les administracions opten cada vegada més per l'atenció digital. Però és segur tenir les dades al núvol?
La protecció de les dades de la ciutadania és una prioritat per al comú. Per això, només allotgem al núvol aquella informació que no es considera sensible. Les dades personals de la ciutadania es conserven en un centre de processament de dades (CPD) ubicat a les dependències comunals. Això ens permet mantenir un control directe sobre aquesta informació i garantir-ne la sobirania.



HEM FET UNA INVERSIÓ IMPORTANT PER REFORÇAR LA CIBERSEGURETAT

Això significa que estan lliures del risc de patir ciberatacs?
Cap administració ni organització està completament lliure d'aquest risc. Precisament per això, hem fet una inversió important en tecnologia i sistemes de protecció, amb una visió a llarg termini. L'objectiu és reforçar la seguretat de les nostres infraestructures, prevenir possibles amenaces i adaptar-nos a totes les exigències dels organismes competents en matèria de ciberseguretat.

I si, malgrat aquestes mesures, es produís un ciberatac?
El departament d'Informàtica ha desenvolupat un pla de recuperació de dades i de resposta davant de possibles incidents de seguretat. És un protocol que ja s'ha posat a prova i que estableix com hem d'actuar en una situació de crisi. En aquests casos, tenir els procediments definits i testats prèviament és clau per poder reaccionar amb rapidesa, minimitzar les conseqüències i recuperar la normalitat al més aviat possible.

Quins avantatges tindrà la digitalització per a la ciutadania?
El principal benefici serà poder fer pràcticament totes les gestions amb el comú des de qualsevol lloc i en qualsevol moment, sense necessitat de desplaçar-se: consultar l'estat d'un expedient, sol·licitar un certificat, efectuar un pagament... Volem que cadascú pugui gestionar els tràmits de manera autònoma, amb més comoditat i flexibilitat.

Com es traduirà això en el dia a dia?
Posem per cas una persona que necessita sol·licitar el fraccionament d'un pagament. Amb les noves eines podrà fer tota la gestió telemàticament, sense haver de venir al comú. Aquest és precisament el model cap al qual avancem: una administració que posi les eines a disposició del ciutadà perquè pugui resoldre les gestions de manera fàcil i sense dependre de l'horari d'atenció presencial.

I què passarà amb les persones que prefereixin continuar fent els tràmits presencialment?
Continuaran tenint aquesta possibilitat. La transformació digital no ha de deixar ningú enrere ni fer perdre el tracte humà que caracteritza una administració de proximitat. Som conscients que no tothom té les mateixes habilitats digitals ni les mateixes preferències. El nostre compromís és oferir més opcions, no limitar-les. Volem avançar cap a una administració cada vegada més digital, però sense renunciar a l'atenció presencial, perquè la proximitat amb la ciutadania ha de continuar sent una prioritat.

27 CCIS.qxp_Layout 2 10/11/26 17:43 Página 1

CAMBRA DE COMERÇ, INDÚSTRIA I SERVEIS

De les dades a les decisions:

LA NOVA PALANCA DE COMPETITIVITAT DE LES PETITES EMPRESES

La digitalització ja no és una opció reservada a les grans empreses, sinó una oportunitat per millorar la competitivitat de qualsevol negoci. En un entorn cada vegada més exigent, les petites i mitjanes empreses poden aprofitar la tecnologia per treballar millor, optimitzar recursos i dedicar més temps a les activitats que aporten valor. En aquest escenari, la intel·ligència artificial obre noves possibilitats per simplificar tasques, agilitzar processos i reforçar la presa de decisions.

TECNOLOGIA PER AL DIA A DIA

El repte, però, no és incorporar la intel·ligència artificial perquè està de moda, sinó identificar on pot generar un benefici tangible. Aquest procés no requereix transformar tota l'empresa de cop ni fer grans inversions inicials. Es pot començar amb una prova petita, mesurar el temps estalviat, comprovar si millora la qualitat del servei i valorar si l'experiència es pot estendre a altres àrees. La clau és que la tecnologia respongui a una necessitat real del negoci.

En aquest camí, les dades també tenen un paper fonamental. Disposar d'informació fiable, ordenada i ben interpretada permet entendre què funciona, quins recursos cal optimitzar i quines oportunitats es poden aprofitar. La IA pot facilitar aquesta anàlisi i convertir les dades en informació útil per decidir, però la qualitat de les dades i el coneixement de l'activitat continuen sent imprescindibles. La tecnologia ha de complementar l'experiència professional, no substituir el criteri humà.



El president de la CCIS, Josep M. Mas, durant una intervenció.

LA IA OBRE NOVES POSSIBILITATS PER SIMPLIFICAR TASQUES I REFORÇAR LA PRESA DE DECISIONS

LA FORMACIÓ, PRIMER PAS

Perquè aquesta transformació sigui efectiva, la formació és un factor determinant. Conèixer les eines disponibles, aprendre a formular instruccions adequades, interpretar els resultats i identificar-ne els límits ajuda a incorporar la IA amb més seguretat i eficàcia. També és essencial saber com protegir la informació confidencial de l'empresa i dels clients, verificar les respostes generades i evitar que la rapidesa comprometi la qualitat.

La capacitació dels equips permet, a més, que la digitalització no quedi limitada a una iniciativa puntual, sinó que es converteixi en una nova manera de treballar. No es tracta únicament d'aprendre a utilitzar una aplicació, sinó de desenvolupar les competències necessàries per detectar oportunitats, qüestionar processos i aplicar la tecnologia amb sentit pràctic.

En aquest àmbit, des de la Cambra es posa a disposició de les empreses una oferta formativa orientada a reforçar les seves competències i facilitar-ne l'adaptació als nous reptes empresarials des d'una perspectiva pràctica. A més, organitza periòdicament seminaris web i jornades d'interès empresarial per apropar les tendències tecnològiques, compartir experiències reals i resoldre dubtes. L'objectiu és acompanyar les empreses del país, sigui quina sigui la seva dimensió o maduresa digital, perquè cap es quedi enrere.

GUIA EN VUIT PASSOS

EL PROCÉS DE DIGITALITZACIÓ

1. Identificar necessitats. Concretar què es vol millorar: atenció al client, administració, estocs, vendes...
2. Revisar el punt de partida. Analitzar les eines disponibles, els processos i les competències de l'equip.
3. Fixar un full de ruta. Prioritzar actuacions i assignar responsables, pressupost i terminis.
4. Ordenar les dades. Disposar d'informació fiable, actualitzada i compartida entre les persones que la necessiten.
5. Formar l'equip. Desenvolupar competències digitals i incorporar les aportacions de les persones que aplicaran els canvis.
6. Fer una prova concreta. Aplicar una solució a un procés.
7. Mesurar els resultats de la prova. Valorar el temps estalviat, els errors evitats o la millora del servei i la rendibilitat.
8. Ampliar allò que funciona. Ajustar les solucions i estendre-les progressivament a altres àrees.
–En totes les etapes: protegir la informació i mantenir sempre la supervisió humana.

28-29 andbank.qxp_Layout 2 10/11/26 17:43 Página 1

ANDBANK

El que ara es pot fer

LA TECNOLOGIA REQUEREIX CADA COP MENYS INVERSIÓ I ÉS ACCESSIBLE A MÉS ORGANITZACIONS, PERÒ LA DIFERÈNCIA RAU EN L'ÚS QUE SE'N FA



Vist des de dins d'una entitat financera, el panorama tecnològic actual s'explica menys per una gran sacsejada que per l'acumulació de molts avenços en tots els àmbits. El núvol va deixar de ser una promesa per convertir-se en una manera eficient de contractar capacitat quan cal créixer. Gràcies al programari com a servei (SaaS), avui una empresa pot disposar, per una quota mensual, d'eines que fa una dècada haurien exigit anys de feina i equips propis per construir-les, mantenir-les i actualitzar-les. La ciberseguretat, que continua sent una gran preocupació per a qualsevol responsable tecnològic, també ha ampliat i abaratit les solucions que es poden utilitzar. Avui les noves tecnologies costen molt menys que fa uns anys, i aquest abaratiment és, al meu parer, la meitat de la història que més sovint s'oblida. L'altra meitat és que cada solució nova és més barata que l'anterior, però rarament la substitueix de manera immediata. Els sistemes que sostenen l'operativa diària s'han de continuar mantenint, actualitzant i protegint mentre s'incorporen els nous, de manera que durant un temps, de vegades tan llarg com indefinit, conviuen tots dos i el cost global augmenta, encara que el de cada peça disminueixi.

> S'HA PRODUÏT UNA CURIOSA CONFUSIÓ D'ETIQUETES: SE SOL ANOMENAR IA EL QUE NO HO ÉS

> EL VERITABLE SALT ÉS PASSAR DE TREBALLAR PER TASQUES A FER-HO PER PROCESSOS

Sobre aquest terreny ja treballat han arribat els models de llenguatge i l'aprenentatge automàtic, la intel·ligència artificial (IA), amb un impacte real i transversal que cal mesurar sense exagerar. Afecta gairebé tot, però ni ho canvia tot de cop ni ho fa de la mateixa manera. A més, s'ha produït una curiosa confusió d'etiquetes: s'anomena IA allò que és automatització ben feta, un flux de treball ordenat o una integració entre sistemes que abans no es comunicaven. Són millores valuoses, però no són IA. Hem vist projectes batejats amb el nom de moda que, en analitzar-los amb calma, es resolien amb regles clares, dades millors o un procés redissenyat. No hi ha res de dolent, sempre que un se n'adoni a temps i no destini recursos a una tecnologia que el problema no requeria.

Crec, per tant, que cal mirar aquest moment com el que és: una evolució. Qui arriba avui a una entitat troba un camí recorregut pel núvol, per l'especialització dels proveïdors i per la maduresa de les dades, i les noves eines acceleren una tendència que ja estava en marxa. El gran canvi ha estat escurçar distàncies de manera molt marcada: coses que semblaven reservades a qui disposava de grans pressupostos són avui a l'abast d'organitzacions molt més modestes.

El més rellevant, tanmateix, no rau en les tecnologies, sinó en l'ús que se'n fa. El veritable salt consisteix a passar de treballar per tasques a treballar per processos. Durant anys hem digitalitzat tasques aïllades, i cada millora era útil, però deixava intacta la lògica

28-29 andbank.qxp_Layout 2 10/11/26 17:43 Página 2

del conjunt. Quan s'observa el procés sencer, de principi a fi, i es redissenya pensant en el resultat i no en el pas, és quan apareix el valor de debò. I aquesta mirada també exigeix una arquitectura racional, que distingeixi amb claredat què convé allotjar al núvol i què ha de romandre en infraestructura pròpia, quins nivells de seguretat són necessaris i quin serà el control i el manteniment posteriors.

Avui és més fàcil innovar de manera disruptiva, però sobretot en negocis nous, que neixen sense passat i es poden dissenyar des de zero amb aquestes capacitats. Una entitat amb sistemes heretats, dècades d'operativa i una forta interacció prèvia amb persones ho té força més difícil, i no per manca d'ambició, sinó perquè cada canvi afecta alguna cosa que funciona, que està regulada i que incideix en clients i empleats reals. Per a aquesta entitat, el repte consisteix a cuidar allò que ja funciona i, alhora, aprofitar el que és nou, sense renunciar a cap de les dues coses i assumint el cost que totes dues convisquin.

Per això, més que un repte tecnològic, ho considero un repte d'empresa. Exigeix que tecnologia, negoci, operacions, màrqueting i la resta d'àrees parlin un mateix idioma i que el canvi es gestioni comptant amb les persones, perquè la dificultat més gran no és únicament de caràcter tècnic. Rau en la interacció amb l'ésser humà: que qui utilitza aquestes eines entengui què rep i sàpiga què fer amb el resultat.

La facilitat per arribar a noves solucions té una conseqüència que em sembla decisiva: el talent importa més que abans. Avui és molt senzill construir un producte, un assistent o un servei que, a primera vista, funciona raonablement bé. Però si està mal dissenyat, si ningú no ha pensat en les dades que gestiona, què pot respondre o com es protegeix, el problema pot ser seriós, tant de tipus reputacional com de seguretat o de compliment normatiu. Que sigui fàcil de construir no vol dir necessàriament que sigui fàcil de construir bé. Passa una cosa semblant amb qualsevol instrument potent: amplifica les capacitats de qui el fa servir. A qui té criteri i sap aprendre dels seus errors li multiplica la capacitat, i a qui no n'extreu lliçons li permet repetir-los més de pressa i a una escala més gran.



QUE UN PRODUCTE SIGUI FÀCIL DE CONSTRUIR NO VOL DIR QUE SIGUI FÀCIL DE CONSTRUIR BÉ

No estem sols en això. Els ciberdelinqüents també utilitzen aquestes eines, i amb eficàcia: missatges d'engany més creïbles, suplantacions més convincents i atacs que es preparen en menys temps i amb menys esforç. La defensa no es pot basar només en la tecnologia: exigeix formació, criteri i una cultura de seguretat que arribi a tota l'organització. Els clients, per la seva banda, també les utilitzen. Consulten, comparen i s'informen abans de reunir-se amb el seu assessor, i el problema és que no sempre entenen allò que obtenen, perquè una resposta fluida i ben escrita pot semblar més sòlida del que realment és, i en matèria d'inversió aquesta aparença és un risc. Precisament per això el paper de l'assessor és ara més important que mai. La seva tasca ja no és proporcionar informació, que el client té en abundància; és ajudar-lo a interpretar-la i dir-li amb honestedat què li convé i què no. El que la tecnologia abarateix és l'accés; el criteri continua sent escàs.

Som en un moment en què es poden fer moltes coses que abans no es podien fer, i no gràcies a una tecnologia concreta: és la suma d'una infraestructura madura, uns costos molt més baixos, unes línies de comunicació de qualitat generalitzades i unes eines més completes. Aprofitar-ho bé depèn del que ha estat important sempre: comptar amb bones persones, entendre el procés abans d'automatitzar-lo i recordar que, al final del camí, hi ha algú a l'altra banda que ho ha d'entendre i confiar-hi.

Javier Planelles
Dir. general adjunt de Tecnologia i Operacions d'Andbank

30 MoraBanc©.qxp_Layout 2 10/11/26 17:44 Página 1

OPINIÓ **ERIC GARCIA RIBERA**  Head of IA i Actius Digitals de MoraBanc

De l'oficina a la IA

Durant dècades, la relació amb el banc passava per l'oficina. Hi anàvem a ingressar un xec, a consultar el saldo o a signar una hipoteca. Més endavant va arribar la banca en línia i, una dècada després, el mòbil va posar el banc a la butxaca. Cap canal nou no va substituir l'anterior, però cadascun va redefinir les expectatives del client: primer volíem horaris més amplis, després immediatesa i avui volem que tot funcioni sense friccions.

Cada salt ha seguit el mateix patró. La tecnologia madura fora del sector, els clients l'adopten en la vida quotidiana i, finalment, la banca s'hi adapta. Amb la IA generativa està passant el mateix, però a una velocitat molt superior. Milions de persones ja fan servir assistents com Claude o ChatGPT per escriure, planificar o prendre decisions. La pregunta ja no és si interactuaran amb el banc a través d'aquests assistents, sinó quan i amb quines garanties.

LA 'MCPITZACIÓ' DE LA BANCA

Fins ara, la IA a la banca s'ha vist sobretot com una eina interna: resumir documents, automatitzar tasques o donar suport als equips. Però el canvi de fons és un altre. La IA s'està convertint en un canal d'accés, igual que ho van ser el web i l'app.

La peça que ho fa possible té un nom tècnic: Model Context Protocol (MCP). És un estàndard obert, presentat per Anthropic a final del 2024, que permet connectar un assistent d'IA a serveis externs de manera controlada. Si les API van ser la manera com les aplicacions parlaven entre elles, l'MCP és la manera com els assistents parlen amb les apps.

D'aquí ve el que s'anomena MCPització: exposar els serveis, en aquest cas d'un banc (consulta de posicions, informació de productes, operativa), perquè un assistent autoritzat pel client hi pugui accedir. Igual que un dia es va fer una web i després una app, ara toca fer que els bancs siguin accessible des de la IA.

DEL MENÚ A LA CONVERSA

Imaginem un client d'un banc que, des del seu assistent habitual, pregunta: "Com ha evolucionat la meva cartera aquest trimestre i quina part està exposada al dòlar?" L'assistent consulta el banc, amb l'autorització del client i d'acord amb les obligacions de protecció de dades, confidencialitat i seguretat. La resposta arriba en llenguatge natural, amb un gràfic, si cal. No hi ha menús, ni pantalles, ni recorreguts per aprendre.

El salt és doble. D'una banda, la interfície desapareix: el client no navega, conversa. De l'altra, l'assistent pot creuar informació de fonts diverses: calendari, documents personals, altres entitats... i oferir una visió que avui cap app individual dona.

A mitjà termini, els agents d'IA aniran més enllà de la consulta. Podran, entre altres coses, preparar una transferència o avisar del venciment d'un dipòsit, sempre amb la confirmació explícita del client per a qualsevol operació sensible. Els bancs deixaran de ser un lloc on anar per convertir-se en un servei que acompanya.

> La IA ha de fer la feina pesada; les persones han de mantenir el criteri i la responsabilitat

LA CONFIANÇA, INDISPENSABLE

Obrir un canal nou sempre comporta riscos nous, i en un sector com el de la banca la confiança no és negociable. Un assistent que accedeix a dades financeres ha d'operar amb autenticació reforçada, amb permisos acotats (el client decideix què pot veure i què pot fer) i amb traçabilitat de cada acció.

També cal preservar allò que la regulació protegeix. L'assessorament en inversions, per exemple, exigeix conèixer el perfil del client i actuar en el seu interès, i un agent d'IA no pot saltar-se aquests principis per molt àgil que sigui. Per això les tendències en porten cap a una IA supervisada: la tecnologia fa la feina pesada i les persones mantenen el criteri i la responsabilitat.

COM S'HI PREPARA MORABANC?

A MoraBanc treballem perquè aquesta transició ens trobi preparats. Hem desplegat assistents d'IA corporatius entre els nostres professionals, acompanyats d'un programa de formació i d'un marc de governança propi que combina llibertat per innovar i control.

Aquest aprenentatge intern és el primer pas. Com vam fer a principi del 2024 quan vam ser el primer banc d'Andorra a rebre l'autorització per custodiar actius digitals i donar accés als seus mercats, volem obrir camí amb rigor: provar primer a casa, entendre els riscos i, només després, portar-ho als clients.

UN CANAL ADAPTAT A LA PERSONA

La història de la banca és, en bona part, la història dels seus canals. Cada salt ha acostat el banc al client. La IA és el següent, i probablement el més transformador, perquè per primera vegada és el canal el que s'adapta a la persona i no a l'inrevés.

L'oficina, el web i l'app continuaran existint. Però aviat, per a molts clients, parlar amb el banc serà tan senzill com fer-li una pregunta.

MORABANC

Siguis on siguis, sempre.



Gestiona el teu dia a dia del banc, sense haver d'anar al banc.

Web | App | MoraBanc Direct T 884 884

Nous temps, noves maneres de fer banca

morabanc.ad

Mora Banc Grup, SA. Núm. registre AFA: EB06/95.

32 creand.qxp_Layout 2 10/11/26 17:45 Página 1

OPINIÓ **SANDRA SANCHO PUIG**  Responsable de Banca Online i Canals de Creand Crèdit Andorrà

La IA entra a casa: ja saps què hi fa?



"Demana-ho a la IA." Segurament has sentit aquesta frase més d'una vegada, a la feina, a casa o entre amics, i segurament ja l'has posat en pràctica. En molt poc temps, la intel·ligència artificial (IA) ha passat de ser una promesa de futur a formar part del dia a dia, i amb ella arriba una pregunta incòmoda: tothom hi té les mateixes oportunitats?

Durant anys, la bretxa digital s'ha explicat com la diferència entre tenir connexió a internet i no tenir-ne. L'accés a la tecnologia és important, però ja no és suficient. Dues persones connectades poden viure realitats molt diferents si una disposa d'un bon ordinador, temps per aprendre i algú que l'orienti, i l'altra només té un telèfon compartit i pocs coneixements digitals. Per això convé analitzar la desigualtat no tan sols des del punt de vista de l'accés als dispositius i les eines, sinó també des de la competència a l'hora utilitzar-los, l'aprofitament real que se'n fa a la feina o als estudis, i la capacitat de decisió per poder qüestionar un resultat, protegir les dades personals i reclamar quan calgui.

Saber escriure una pregunta a un assistent no és saber treballar amb IA. Un ús competent implica definir què volem, aportar context, revisar el resultat i decidir quan cal consultar altres fonts, perquè una resposta ben redactada pot contenir errors. La IA pot generar informació sense fonament, el que s'anomena al·lucinació, que no s'ha de confondre amb el biaix: una resposta pot ser errònia sense discriminar ningú, però també pot ser injusta sense contenir cap dada inventada. Per això, alfabetitzar en IA també vol dir ensenyar quan no podem refiar-nos-en.

> Saber escriure una pregunta a un assistent no és saber treballar amb IA

En l'àmbit professional, la IA comporta la transformació de moltes de les tasques que fem avui, i la necessitat d'aquest canvi pot no arribar de la mateixa manera a tothom. Si una empresa posa un assistent a disposició de la plantilla però només forma els equips tècnics, la igualtat d'accés amaga una desigualtat d'aprenentatge: qui rep acompanyament guanya productivitat i reconeixement, i qui no, pot semblar menys eficient sense haver tingut les mateixes oportunitats. Pel que fa a les empreses, les grans tenen més recursos per invertir i incorporar talent especialitzat, mentre que les petites i els autònoms sovint no tenen temps ni mitjans per saber quines solucions els poden aportar valor.

Avui dia, les decisions preses amb l'ajuda de la IA poden afectar-nos, fins i tot, indirectament. Pensem en una persona que sol·licita una feina o un servei i rep una resposta negativa sense cap explicació, perquè la decisió s'ha pres amb el suport d'un sistema d'IA. Per poder reaccionar davant d'aquesta situació, caldria que aquesta persona sabés que hi ha intervingut un sistema d'IA, quines dades s'han tingut en compte i a qui s'ha d'adreçar per demanar una revisió de la decisió. La regulació ha de garantir la transparència i ha de protegir els drets dels usuaris, però sovint va per darrere de la velocitat a la qual què evoluciona la tecnologia. Sense aquesta informació i sense mecanismes de revisió efectius, la persona no tindria l'oportunitat de qüestionar la decisió ni de defensar els seus interessos, i això genera una bretxa de poder.

En aquest sentit, són essencials la transparència, la possibilitat que una persona revisi les decisions automatitzades, un disseny acurat i un control adequat d'aquests sistemes.

Com podem garantir una IA més inclusiva? En primer lloc, assegurant-ne l'accés: connectivitat, dispositius i el seu manteniment i els espais on utilitzar-los. En segon lloc, amb formació pràctica, que faciliti les tasques quotidianes, que promogui l'esperit crític i la verificació dels resultats. I, en tercer lloc, garantint el suport a qui el necessiti. Les administracions, els centres educatius i les empreses hi tenen un paper important.

Perquè, en el fons, el veritable repte és que tothom tingui l'oportunitat d'aprendre a fer servir les noves eines amb criteri, seguretat i autonomia. La IA serà una oportunitat si ningú es queda enrere.


Si ets criptoinversor, també som el teu banc
CryptoWallet©
El servei online de compravenda i custòdia d'actius digitals que et permet invertir amb la facilitat, la confiança i l'expertise del teu banc.
A més, la transferència d'entrada de criptomonedes a Creand és gratuïta.
Creand©
Crèdit Andorrà
Consulta les condicions a creand.ad.

34 crowe.qxp_Layout 2 11/11/26 20:04 Página 1

VLADIMIR FERNÁNDEZ I JOEL MARÍN · CROWE ANDORRA

EL SOCI RESPONSABLE de Qualitat, Riscos i Compliance i l'economista i informàtic relaten de quina manera l'ús de la intel·ligència artificial ja forma part de la feina diària del despatx.

"La IA ens ha ajudat a fer un salt en la qualitat"



És el tercer any que parlem d'IA. Què ha canviat al despatx?

Vladimir Fernández: Fa tres anys parlàvem de formar-nos. Avui la fem servir i hem fet un salt en la qualitat. Sovint s'associa la IA amb estalviar temps, però en el nostre cas l'estalvi total no és tan gran. Treballar les respostes i revisar-les requereix dedicació. El que obtenim són informes més ben estructurats, presentacions més clares i raonaments més treballats. Podem dedicar-hi un temps semblant i lliurar una feina millor.

Joel, què estan fent amb els agents d'IA?

Joel Marín: Estem automatitzant tasques repetitives que abans requerien fer diversos passos manualment. Els agents ens ajuden a fer-les sense intervenir a cada pas i el professional revisa el resultat. Algunes automatitzacions ja funcionen i d'altres les estem analitzant. Tenim un equip que treballa constantment per desenvolupar-les i per adaptar els processos del despatx. Això ens estalvia feina repetitiva, encara que després dediquem temps a millorar el resultat.

Com s'aprèn a treure'n aquest profit?

J. M.: Amb formació i pràctica. Cal explicar-li què necessitem, donar-li context i saber valorar la resposta. Sovint hem de demanar que desenvolupi una idea, detectar què falta o comprovar una explicació. La primera resposta no és necessàriament la que serveix.

V. F.: Per això apostem tant per la formació dels nostres professionals. Han de conèixer bé la matèria i saber utilitzar la IA. L'experiència els permet fer les preguntes adequades i decidir què és útil per al client.

> HAS DE TENIR ELS CONEIXEMENTS PER REVISAR EL QUE PROPOSA LA IA I CORREGIR-HO

Com protegeixen la informació dels clients mentre automatitzen?

V. F.: Tenim un comitè d'IA que analitza totes les decisions abans de desplegar una automatització. Revisa les eines amb què treballem, el compliment de la Llei de protecció de dades, la confidencialitat i els estàndards de seguretat de Crowe. Disposem de ChatGPT Enterprise amb residència de dades a Europa. Els clients ens confien informació sensible i hem de saber com es tracta i qui hi pot accedir.

J. M.: Aquesta revisió acompanya el desenvolupament. Cal definir quina informació necessita cada automatització, què pot fer i quan ha d'intervenir una persona.

Què passa si la intel·ligència artificial s'equivoca?

J. M.: La feina feta amb IA sempre la revisen els nostres professionals. Estan qualificats en la seva especialitat i formats per utilitzar aquestes eines i detectar possibles errors. Contrastar la resposta amb la informació original és fonamental, perquè pot semblar convincent i ser incorrecta.

V. F.: Fer servir la IA per assessorar sobre una matèria que no domines és una temeritat. Has de tenir coneixement suficient per revisar el que et proposa i corregir-ho quan calgui. En un despatx com el nostre, aquesta revisió és imprescindible. La responsabilitat del que lliurem al client continua sent nostra.

I el client, què hi guanya?

V. F.: Un informe que s'entén millor, una presentació que explica amb claredat una qüestió complexa o un assessorament més treballat. També ens ajuda a preparar millor les reunions i a ordenar les idees que volem comentar amb ell. És en la qualitat d'aquesta feina i del servei on estem notant més la diferència.

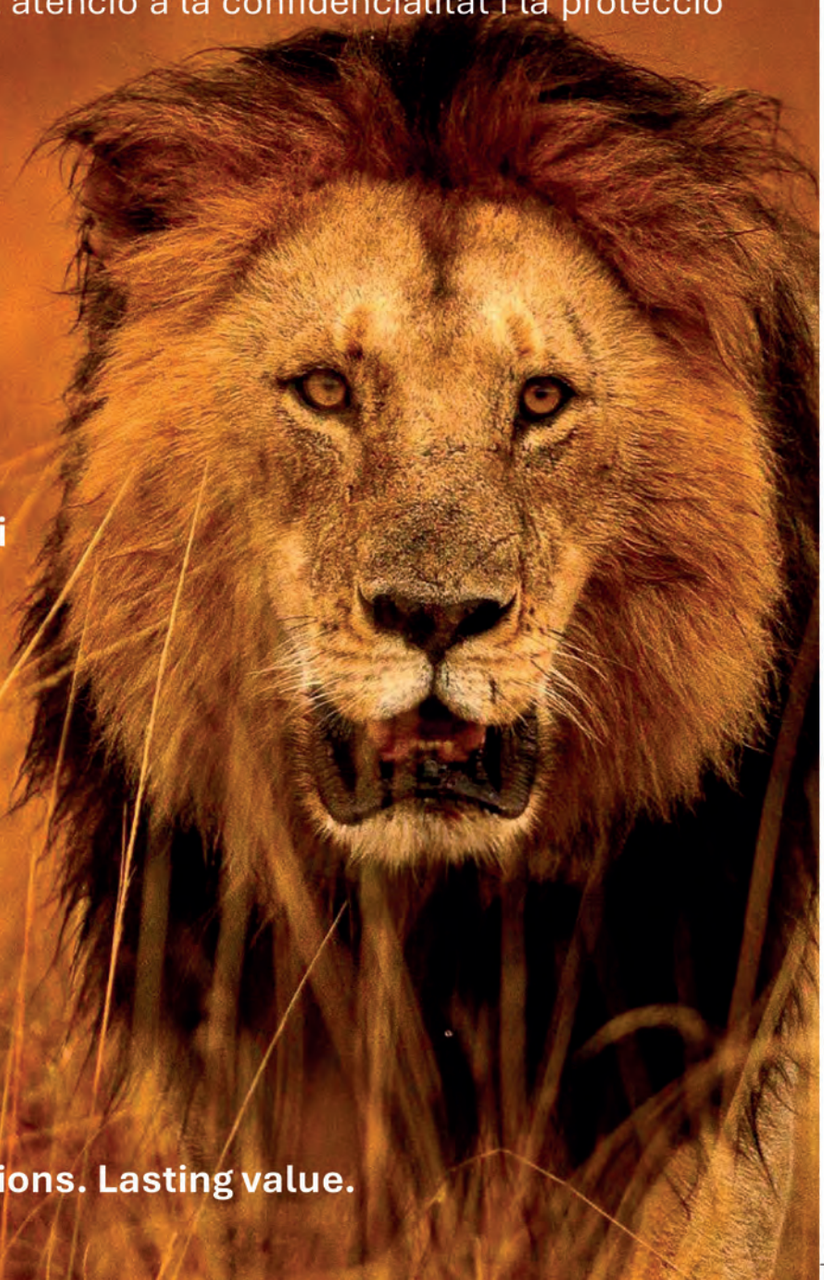
J. M.: Per això, quan valorem una aplicació, també ens fixem si ajuda el professional a fer millor la feina i si el resultat és més útil per al client.

Crowe

Més qualitat en la feina.
Més valor per a la teva empresa.

A **Crowe Andorra** utilitzem la intel·ligència artificial per reduir les tasques repetitives i donar més temps als nostres professionals per pensar, reflexionar i aprofundir en les qüestions tècniques complexes. Més temps per estudiar cada cas, aplicar el seu judici professional i dedicar-se al client.

La formació, la revisió humana i el nostre comitè d'IA acompanyen aquesta manera de treballar, amb especial atenció a la confidencialitat i la protecció de les dades.



- **Auditoria**
- **Fiscalitat**
- **Assessorament**
- **GRC (Governança, Riscos i Compliment Normatiu)**
- **Corporate & Transactions**
- **AI Governance**

Smart decisions. Lasting value.

36 PI advocats.qxp_Layout 2 11/11/26 19:56 Página 1

OPINIÓ **ESTER PERALBA**  Advocada i fundadora de P.I. Advocats

El dividend del mentider

Tres segons. És tot l'enregistrament que necessita un sistema d'intel·ligència artificial per clonar una veu i fer dir a algú el que mai no ha dit. Però el veritable problema no és que ara sigui fàcil crear mentides. És que ara és fàcil negar veritats.

Els juristes nord-americans Robert Chesney i Danielle Citron en van dir el "dividend del mentider": en un món on qualsevol vídeo o àudio pot ser fals, qui ha estat enregistrat dient o fent alguna cosa sempre pot al·legar que és un muntatge. La falsificació no cal ni que existeixi; n'hi ha prou que sigui possible. I com més perfectes són les falsificacions, més rendible és la mentida.

L'argument ja ha arribat als tribunals i el cas més conegut és el de Tesla. En un plet a Califòrnia, els advocats de l'empresa van insinuar que unes declaracions enregistrades d'Elon Musk podien ser falses. La jutgessa ho va trobar "profundament preocupant", perquè, si ho acceptava, Musk, o qualsevol altre en la seva posició, podria dir el que volgués i amagar-se darrere la possibilitat d'un muntatge. La seva solució va ser citar-lo a declarar sota jurament i preguntar-li si era ell.

Entre la credulitat, que obre la porta a l'engany, i la sospita, que impedeix jutjar, els tribunals han de trobar un camí estret. Als Estats Units, el comitè que revisa les normes federals de prova té redactada, però no aprovada, una regla: qui impugni una prova hauria d'aportar indicis de manipulació, i només llavors qui l'ha presentada n'hauria de demostrar l'autenticitat –el dubte, per si sol, no ha de bastar–. I la Unió Europea actua a l'origen: obliga a marcar els continguts generats per IA, mentre la indústria impulsa segells digitals que en registren l'origen i les modificacions.

Andorra parteix d'una base sòlida. El nou Codi penal, que entrarà en vigor al desembre, ja castiga amb més duresa qui usurpa una veu o difama amb continguts generats sintèticament. Però qui només sembra el dubte no falsifica res, i la resposta ha de venir del procés. El Codi de procediment civil reconeix els fitxers electrònics com a documents i en confia la valoració a la sana crítica del batlle, que pot rebutjar una impugnació buida, a banda d'haver de ponderar la facilitat probatòria de cada part tenint en compte allò que cadascuna al·lega. Tanmateix, si el codi fes explícita l'exigència d'una justificació a qui impugna una prova digital, donaria seguretat a tothom: per exemple, que assenyalés on és el dubte –en el cas d'un possible deepfake, una incoherència en les metadades, un tall en la gravació o la manca de l'original–. A més, en aquests casos caldria donar més crèdit a la prova que neix traçable i comptar amb perits a l'altura del repte. En el procés penal, on regeix la presumpció d'innocència, l'equilibri és més delicat, però el batlle hi pot ordenar peritatges d'ofici. En joc hi ha el procés degut que garanteix l'article 10 de la nostra Constitució.



> El perill ja no és que ens facin creure el que és fals. És que deixem de creure el que és cert

Durant segles, veure-ho i escoltar-ho era creure-ho. El perill ja no és només que ens facin creure el que és fals. És que deixem de creure el que és cert.

37 KPMG-OK2.qxp_Layout 2 11/11/26 12:30 Página 1

KPMG

De país digital a economia digital: el repte d'Andorra

CONSOLIDAR LA DIGITALITZACIÓ I CONVERTIR-LA EN MÉS PRODUCTIVITAT, COMPETITIVITAT I VALOR ÉS EL SEGÜENT PAS EN LA TRANSFORMACIÓ DIGITAL DEL PAÍS



ALEX HAASE
Soci responsable de l'oficina de KPMG a Andorra

"La transformació es produeix quan conectem tecnologia, persones i estratègia."



CRISTINA CIVIT
Sòcia de Consultoria de KPMG

"Cal que la maduresa digital es tradueixi en impacte econòmic i social."



JORDI OLIVER
Soci de Consultoria de KPMG

"El següent pas és convertir la digitalització en eficiència, productivitat i competitivitat".

ELS 4 REPTES PER CONSOLIDAR LA TRANSFORMACIÓ

SOBIRANIA I RESILIÈNCIA

Gestionar les dependències tecnològiques en context geopolític i preservar la decisió sobre dades i serveis crítics.

IA AMB VALOR I GOVERNANÇA

Passar de l'experimentació a casos d'ús amb valor tangible, amb supervisió humana i governança del risc.

CAPACITACIÓ I INCLUSIÓ

Formació, serveis accessibles i canals assistits perquè la transformació digital arribi a tota la ciutadania.

CONFIANÇA DIGITAL

Reforçar la ciberseguretat, la protecció de la informació, la interoperabilitat i la qualitat de les dades.

En pocs anys, la transformació digital ha passat de ser una aposta a convertir-se en una prioritat de país. Andorra ha construït capacitats i ha impulsat iniciatives que han permès avançar de manera significativa en la seva digitalització, un procés que encara cal consolidar. Els indicadors de referència la situen ja a prop dels països europeus més avançats en maduresa digital, un senyal del camí recorregut. Ara s'obre una nova etapa: **fer que la tecnologia sigui una palanca de competitivitat, creixement, millors serveis i generació de valor**.

Continuar avançant exigeix una transformació que ja no és únicament tecnològica, sinó també estratègica, social i organitzativa. Cal abordar reptes que condicionaran el valor real que la tecnologia pugui aportar, des de la capacitat de decidir amb autonomia fins a com es construeix la confiança.

DE LA TECNOLOGIA AL VALOR

El focus ha de passar de l'accés a la tecnologia a la capacitat d'aplicar-la amb criteri i convertir-la en resultats. **La qüestió ja no és incorporar cada nova tecnologia que apareix, sinó saber on aporta valor, on invertir i amb quina finalitat**, i com integrar-la en els processos i models de funcionament de les organitzacions. Això implica connectar tecnologia, persones i estratègia i desenvolupar les capacitats adequades, sense perdre de vista els riscos que genera.

UNA OPORTUNITAT PER A ANDORRA

Les característiques d'Andorra poden jugar a favor en aquesta nova etapa. La dimensió del país facilita la connexió entre Administració, empreses, proveïdors tecnològics i ciutadania, i permet combinar capacitats globals amb coneixement i capacitat local. Però per poder parlar realment d'una economia digital, la transformació ha d'arribar a tot el teixit empresarial, pimes incloses. *Com explica Patrícia Roca, Sènior Manager de Consultoria de KPMG* "el Programa de Digitalització d'Empreses, que ja ha arribat a més de 550 empreses, n'és un bon exemple. **La prioritat és passar de l'adopció tecnològica a la transformació real i mesurar-la millor:** més enllà del nombre de projectes implantats, cal valorar-ne l'adopció i els resultats en productivitat, simplificació, qualitat dels serveis, competitivitat i impacte econòmic i social".

CAP A UNA ECONOMIA DIGITAL

Andorra ja ha demostrat que sap digitalitzar-se. El següent salt és més exigent: aconseguir que la tecnologia es converteixi en valor per a les empreses, l'Administració, la ciutadania i el conjunt de l'economia. Consolidar la digitalització i transformar-la en competitivitat són dues cares d'una mateixa agenda de país. **Avançar en totes dues alhora, i resoldre els reptes de sobirania, intel·ligència artificial, capacitació i confiança digital, és el camí per passar de país digital a economia digital.**

38-39 vargroup.qxp_Layout 2 10/11/26 17:46 Página 1

VAR GROUP

FERNANDO GALINDO



Les dependències de Var Group al Principat.

El repte ja no és incorporar tecnologia, sinó integrar-la

EL GRUP ÉS UN SOCI TECNOLÒGIC CLAU EN LA TRANSFORMACIÓ DEL PAÍS

Var Group és l'empresa tecnològica líder en el sector dels serveis i les solucions digitals, amb un equip de més de 4.500 professionals arreu del món i una facturació consolidada que frega els 1.000 milions d'euros. La companyia s'ha consolidat com un actor fonamental en l'ecosistema empresarial d'Andorra a través de la seva filial al país, que compta amb un equip de més de 50 persones.

Aquesta empresa actua com a One-Stop Partner per a la transformació digital i ofereix solucions 360° que abracen des de la ciberseguretat transversal fins a la intel·ligència artificial i la identitat digital. "El nostre valor diferencial és la diversitat dels equips que tenim. Això, juntament amb la varietat de proveïdors amb què treballem, ens permet oferir una àmplia gamma de solucions tant a petits com a grans clients", explica Andreu Tomàs, country manager de Var Group a Andorra.

La companyia aprofita el seu coneixement global per aplicar-lo amb un enfocament de proximitat al Principat, i inverteix activament a atreure talent i consolidar un catàleg de serveis especialitzats que ja ha donat fruits, com ara la Cartera Digital d'Andorra, una aplicació que permet als ciutadans gestionar la seva identitat de manera personal i segura.

CERTIFICACIÓ IA

Var Group ha estat la primera empresa d'Andorra a obtenir la certificació internacional ISO/IEC 42001, l'estàndard mundial de referència per als sistemes de gestió de la intel·ligència artificial. La norma estableix els requisits perquè les organitzacions desenvolupin, implementin i utilitzin sistemes d'IA de manera responsable, segura i transparent, d'acord amb els principis de governança i control de riscos.

L'EMPRESA ÉS LÍDER EN SOLUCIONS DIGITALS AMB 4.500 PROFESSIONALS ARREU DEL MÓN

EL CONEIXEMENT GLOBAL S'APLICA AMB UNA VISIÓ DE PROXIMITAT AL PRINCIPAT

"Aquestes certificacions ISO avalen la qualitat del servei que oferim", destaca Tomàs. "Permeten establir un marc perquè les organitzacions puguin implantar un SGIA que controli l'ús de la IA de manera transparent i eviti els riscos associats a la confidencialitat i la privacitat. Ara disposem d'eines per establir controls preventius i monitorar l'ús d'aquesta tecnologia segons els criteris de cada organització. Això ajuda a prevenir

38-39 vargroup.qxp_Layout 2 10/11/26 17:46 Página 2

FERNANDO GALINDO



Andreu Tomàs, 'country manager' de Var Group a Andorra.

LA TRANSFORMACIÓ DIGITAL HA ESDEVINGUT UN INSTRUMENT DE COMPETITIVITAT

LA CIBERSEGURETAT HA DEIXAT DE SER UNA ALTERNATIVA RESERVADA A LES GRANS COMPANYIES

fuites d'informació, ciberatacs a través de la IA i respostes errònies en decisions que abans prenien les persones".

PROGRAMARI DE DADES

Entre molts altres projectes, Var Group Andorra ha posat en marxa aquest any un programa de governança empresarial destinat a acompanyar les organitzacions en la gestió de la ciberseguretat, les dades i els riscos tecnològics. La iniciativa neix amb l'objectiu de donar resposta a una necessitat cada vegada més present: passar de la conscienciació sobre els riscos digitals a la implantació de models de gestió eficaços.

"Les empreses són cada vegada més conscients de la importància de la ciberseguretat i de la gestió de les dades. El repte ara és ajudar-les a convertir aquesta conscienciació en models de gestió eficaços, sostenibles i adaptats a la seva realitat", explica Tomàs. "La transformació digital no consisteix únicament a incorporar tecnologia, sinó que també cal gestionar-la adequadament. La seguretat, les dades i el compliment normatiu han de formar part de l'estratègia empresarial per generar confiança, eficiència i capacitat de creixement".

La transformació digital ha deixat de centrar-se exclusivament en la modernització tecnològica per esdevenir una eina de competitivitat. Després de consolidar la ciberseguretat com un requisit imprescindible, les empreses orienten les seves inversions cap a la intel·ligència artificial i les dades per impulsar el creixement, millorar la presa de decisions i generar nous avantatges competitius. "El veritable repte ja no és incorporar tecnologia, sinó integrar-la estratègicament per transformar el negoci", assegura el country manager de Var Group a Andorra.

CIBERSEGURETAT 24 HORES

La seguretat és un dels pilars estratègics de la companyia per als pròxims anys. En aquest àmbit, destaca la creació d'un centre d'operacions de seguretat (SOC) propi a Andorra, que oferirà vigilància i control d'atacs i intents de pirateria informàtica les 24 hores del dia, íntegrament en la llengua oficial d'Andorra. El servei combina la capacitat internacional de la marca amb una gestió de proximitat adaptada a la realitat del país, per protegir la informació crítica tant de les institucions públiques com del sector privat. Cal destacar que, actualment, Var Group protegeix més de deu infraestructures crítiques del país.

"Dins de la ciberseguretat hi ha un component molt important: la cooperació entre diferents equips. A Var Group podem oferir el que es coneix com a follow the sun, una metodologia de treball global que permet oferir serveis de ciberseguretat les 24 hores del dia, els set dies de la setmana, mitjançant equips distribuïts en diferents zones horàries, concretament a Tailàndia, Mèxic, Itàlia i Espanya. Cadascun dels equips treballa durant el seu horari diürn i transfereix l'activitat al centre operatiu següent quan acaba la seva jornada. Aquest sistema garanteix una vigilància, detecció i resposta contínues davant de possibles amenaces", explica Tomàs.

ADQUISICIÓ D'ANDORNET

Aquesta aposta també s'ha materialitzat en l'expansió de la companyia. Var Group ha incorporat l'empresa tecnològica Andornet i compta amb aliances estratègiques com la que manté amb Cynet, una de les plataformes de ciberseguretat amb més projecció internacional. L'objectiu és apropar al teixit empresarial andorrà solucions avançades de detecció, monitoratge i resposta davant d'incidents.

Entre les principals amenaces identificades hi ha els atacs de ransomware, el robatori de credencials, el frau per correu electrònic, la suplantació d'identitat i els atacs dirigits a proveïdors i cadenes de subministrament. "La ciberseguretat ja no és una opció reservada a les grans corporacions. Avui, qualsevol empresa, independentment de la seva mida, necessita disposar d'eines avançades de protecció i d'una capacitat de resposta eficaç davant de les amenaces", subratlla Tomàs.

40 cp legal.qxp_Layout 2 10/11/26 17:47 Página 1

OPINIÓ **CRISTINA PRADOS RUIZ** Sòcia directora a CP Legal

“Això ja ho vam fer”



Una empresa pot saber quants contactes té i desconèixer quins pot utilitzar en una campanya. Pot conservar expedients sense haver valorat fins quan o compartir informació sense comprovar si ho pot fer. En plena digitalització de les empreses andorranes, aquestes incerteses afecten el negoci. Tenir protocols no les resol si ningú no comprova què passa amb les dades a la pràctica.

“Això ja ho vam fer” o “nosaltres no ho necessitem”. A CP Legal sentim sovint aquestes respostes. La qüestió és comprovar què hi ha de cert en aquestes afirmacions.

Qui recull les dades, on les guarda i amb qui les comparteix? L’empresa hauria de poder respondre més enllà del que estableixen els documents. Si la plantilla desconeix com aplicar els protocols, les decisions quotidianes queden en mans del criteri de cadascú.

La teoria, sense pràctica, queda en res. Un protocol només és útil si les persones que gestionen les dades el coneixen i, sobretot, l’apliquen.

> Adaptar-se a la normativa de protecció de dades és invertir en qualitat

LA PROTECCIÓ DE DADES, CLAU

Captar clients, gestionar personal o incorporar intel·ligència artificial són activitats que poden implicar tractar dades personals. Respectar la Llei Qualificada de Protecció de Dades Personals (LQPD) condiciona com es poden desenvolupar i quines garanties ha d’oferir l’empresa.

La protecció de dades des del disseny (privacy by design) exigeix integrar les garanties quan es defineix un projecte: quines dades necessita, per què les utilitzarà i qui hi podrà accedir? Deixar aquestes decisions per al final pot obligar a replantejar una campanya, una eina o una col·laboració quan l’empresa ja hi ha invertit temps i recursos.

Per això, la protecció de dades ha de formar part de les decisions de direcció. Poder acreditar com es gestiona la informació prepara l’empresa per respondre davant de clients, col·laboradors, en una due diligence o a sol·licitud de l’APDA. El compliment contribueix a preservar la confiança i sostenir el creixement.

EL RISC JA ENTRA PER LA BÚSTIA

Les alertes sobre phishing dirigit a empreses andorranes mostren que les dades personals són un objectiu. Un compte compromès pot exposar expedients, facilitar suplantacions i afectar la confiança dels clients.

Cal combinar mesures tècniques, formació i capacitat de resposta. Alhora, un sistema segur pot contenir dades utilitzades sense justificació jurídica suficient. Seguretat i licitud s’han de treballar conjuntament.

COMPLIMENT QUE APORTA VALOR

En definitiva, adaptar una empresa a la normativa de protecció de dades és una inversió en qualitat: permet ordenar processos, definir responsabilitats i gestionar millor la informació. El seu valor es concreta en decisions més fonamentades, menys incertesa i més garanties per als clients. L’assessorament especialitzat i, quan correspon, el DPD ajuden a mantenir aquesta millora en el temps.

“Això ja ho vam fer”, però, saps com es gestionen avui les dades personals a la teva empresa?

CPLEGAL
COMPLIANCE & PRIVACY

Boutique de compliance i privacitat
Andorra la Vella

L'empresa també respon.

Responsabilitat penal de la persona jurídica.

Prepara la teva empresa abans que entri en vigor.

EN VIGOR
agost
2027

Corporate Compliance
Prevenció de riscos penals per a l'empresa i els seus empleats.

Protecció de dades
Compliment de la Llei 29/2021 i delegat de protecció de dades (DPD).

Seguretat de la informació
Tecnologies de la Informació (TIC) amb criteri jurídic.

Prevenció de blanqueig
PBC/FT per a les entitats obligades.



Parla amb nosaltres

C/ Dr. Vilanova 9, Ed. Thaïs, 4t C, AD500 Andorra la Vella
+376 832 233 / 380 017
info@cplegalconsulting.com
cplegalconsulting.com

Escaneja el codi
i coneix els serveis

42 win2win.qxp_Layout 2 10/11/26 17:47 Página 1

AIMENTOR

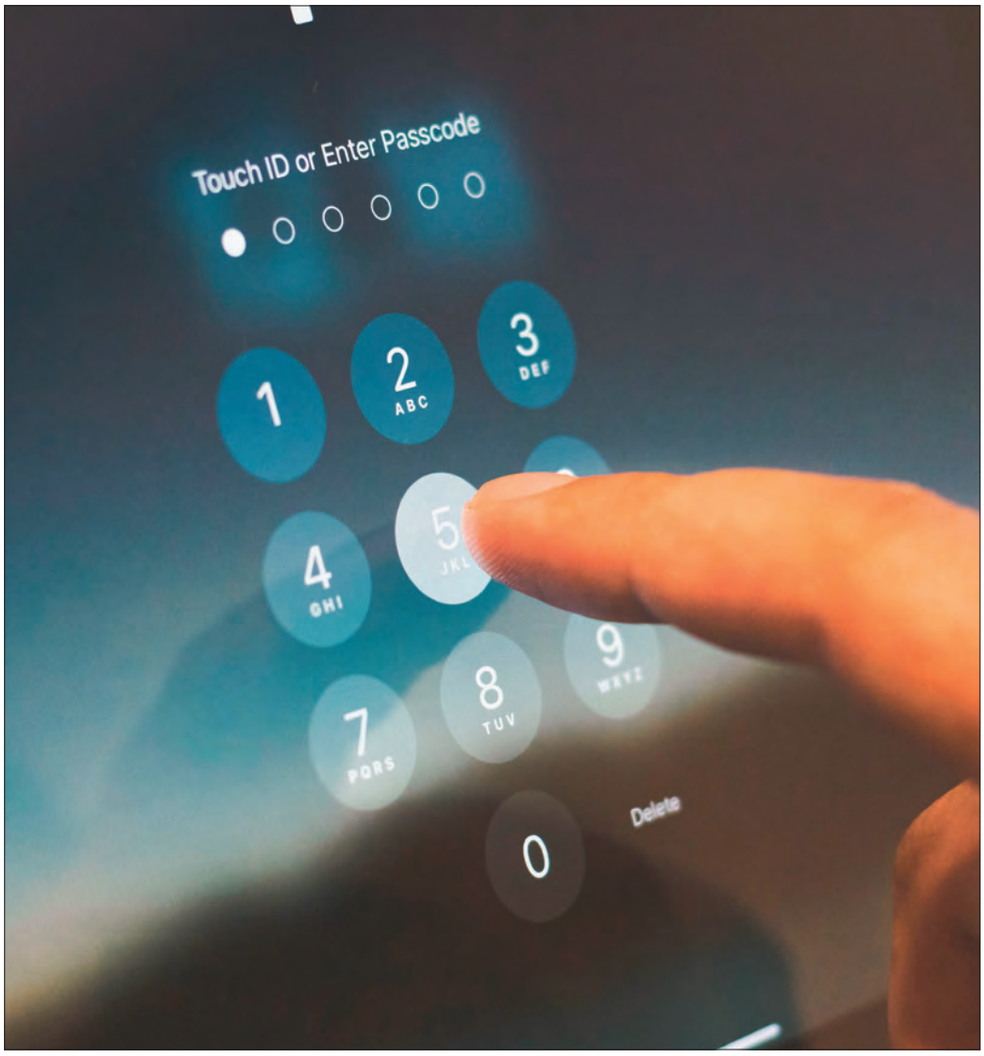
Deure o poder

PER QUÈ LES POLÍTIQUES D'INTEL·LIGÈNCIA ARTIFICIAL NO FUNCIONEN SI ES QUEDEN EN UN PDF I QUÈ ENS VAN ENSENYAR LES CONTRASENYES

Fa uns anys, la seguretat de moltes empreses era una norma penjada a la paret: "Si us plau, feu servir contrasenyes segures." Tothom l'havia signat. I mitja oficina continuava fent servir "1234" com a contrasenya.

El canvi no va arribar amb un document millor. Va arribar el dia que el sistema va deixar de demanar-ho i va començar a impedir-ho: vuit caràcters, majúscules, un número, un símbol i no repetir l'anterior. La pantalla deia: "Aquesta contrasenya no es pot fer servir" i el món va ser una mica més segur. No perquè la gent fos més responsable, sinó perquè ja no podia deixar de ser-ho.

Amb la intel·ligència artificial, som exactament en aquell punt.



TOTHOM POT, TOTHOM HO FA

Avui dia, qualsevol persona pot obrir un assistent d'IA i enganxar-hi una nòmina, un contracte, un informe mèdic o la llista de descomptes dels clients. No per mala fe, sinó perquè pot. I el que es pot fer, tard o d'hora, es fa.

La resposta habitual és redactar una política. És necessari, però una política que ningú no aplica no és una política, és un desig. És com pagar un vigilant que només diu: "No hauries de passar."

Abans que una dada sensible arribi a un model d'IA, algú l'ha de detectar, substituir i decidir si aquell pas pot continuar. I ho ha de fer sempre igual, amb les regles de l'empresa, no amb el criteri de cada persona.

Això és governar la intel·ligència artificial: convertir les polítiques en controls que s'apliquen sols. Que el nom d'un pacient no arribi al model, que el descompte d'un client no surti de casa, que un document que necessita revisió s'aturi fins que algú el revisi, i poder explicar com s'ha treballat.

> LA DIRECCIÓ DIU: "NO HO HAS DE FER"; NOMÉS UN SISTEMA POT CONVERTIR-HO EN: "NO HO FARÀS"

GOVERNAR NO ÉS FRENAR

No es tracta de renunciar a la IA, sinó de poder fer servir els models més potents sense que cada clic sigui un risc. I amb ordre: primer, automatitzar el que és repetitiu; després, IA amb control; i, només si de veritat cal, agents amb més autonomia, però sempre supervisats.

LA PREGUNTA DE VERITAT

La pregunta ja no és si la teva empresa farà servir intel·ligència artificial: ja la fa servir, ho sàpiga o no. La pregunta és com la farà servir: confiant que cadascú anirà amb compte o amb un sistema que no permeti fer-ho d'una altra manera.

Deure o poder. Les contrasenyes ja ens van ensenyar la resposta.

~~No ho has de fer.~~

No ho pots fer.

La direcció defineix les regles. **AiMentor ajuda a convertir-les en controls reals.**



AiMentor

Deliver. Automate. Scale AI

Un projecte de Win2Win & PI Advocats

aimentor.consulting

suport@aimentor.consulting · (+376) 333 063

LinkedIn: **AiMentor Consulting**

Av. Santa Coloma 7, Andorra la Vella

44 Carnet Jove©.qxp_Layout 2 10/11/26 17:48 Página 1

CARNET JOVE ANDORRA

De la targeta a la pantalla

EL SERVEI SUMA DUES DÈCADES D'IMPARABLES CANVIS TECNOLÒGICS

Quan va començar a funcionar a final de la dècada dels vuitanta, obtenir el Carnet Jove Andorra era un procés essencialment manual. Bona part de les emissions es feien a la Fira d'Andorra la Vella, on les dades dels sol·licitants s'anotaven a mà i les fotografies s'incorporaven físicament al document. Avui, el carnet es pot portar al telèfon mòbil, es pot renovar des d'una aplicació i utilitzar-lo per accedir a descomptes sense la necessitat de disposar d'una targeta física.

El camí fins aquí ha estat progressiu però imparable. El primer gran salt es va produir el 2007, amb l'acord entre l'Associació Carnet Jove Andorra i Crèdit Andorrà, que va donar lloc al Carnet Jove 16PUNT30. La col·laboració va permetre establir un sistema d'intercanvi de



L'app ha substituït progressivament el Carnet Jove en format físic.

LES RENOVACIONS A TRAVÉS DE LA NOVA APP MÒBIL ES VAN TRIPLICAR EN NOMÉS TRES ANYS

dades entre les dues organitzacions i incorporar les primeres eines digitals. Aquell mateix any es va posar en marxa la gestió en línia, es va estrenar un web, es va crear un butlletí electrònic i es va implantar una base de dades de titulars. Eren els primers passos per substituir un model basat en tràmits manuals per un d'informatitzat.

La transformació va adquirir una nova dimensió amb la generalització dels telèfons intel·ligents. El 2013, les visites al web del Carnet Jove des de dispositius mòbils ja superaven les efectuades des d'ordinadors. El canvi d'hàbits va evidenciar la necessitat d'adaptar els serveis a una generació que ja utilitzava el telèfon com a principal porta d'entrada a la informació.

La resposta va arribar el 8 de juny del 2015, amb el llançament de la primera app mòbil del Carnet Jove. L'eina incorporava un carnet virtual i permetia localitzar avantatges mitjançant la geolocalització. Així, el programa deixava de dependre exclusivament de la targeta física i del web per oferir una experiència més immediata i adaptada als hàbits dels usuaris.

L'aplicació es va convertir en la porta d'entrada digital als descomptes i avantatges del Carnet Jove, tant a Andorra com a escala internacional. Com a membre de l'European Youth Card Association (EYCA), el Carnet Jove Andorra forma part d'una xarxa europea que permet als seus titulars accedir als avantatges i descomptes oferts pels carnets joves dels altres països membres. En aquest procés de digitalització, també es va adaptar la numeració del carnet als estàndards d'identificació d'EYCA, facilitant-ne el reconeixement i la validació dins de la xarxa europea.

L'octubre del 2021 va marcar una altra fita amb el llançament d'una nova app, dissenyada amb la participació de joves. Per primer cop, els titulars podien renovar el carnet a l'app i optar per tenir-lo únicament en format digital. Aquest canvi va convertir el mòbil en una eina de gestió del carnet, i no només en un suport per mostrar-lo o consultar els avantatges. La incorporació de les renovacions digitals va simplificar els tràmits i va ampliar les opcions d'autogestió dels usuaris.

El 2022 es van efectuar 225 renovacions a través de l'aplicació, mentre que el 2025 la xifra va arribar a les 665. En tres anys, el nombre de renovacions digitals gairebé es va triplicar, amb un increment del 195,6%.

Les xifres del 2025 il·lustren fins a quin punt els canals digitals s'han incorporat al funcionament habitual del Carnet Jove: l'any passat l'aplicació va registrar més de 200.000 obertures i gairebé 55.000 usos de descomptes. Són dades que mostren una gran activitat al voltant de l'eina.

El 2007, el Carnet Jove comptava amb 2.801 titulars, mentre que el 2025 va tancar amb 9.962, una xifra que representa aproximadament un de cada dos joves del país d'entre 12 i 30 anys.

45 EUNIV.qxp_Layout 2 10/11/26 17:49 Página 1

POL GUASCH

PROFESSOR de Ciència de Dades a la Universitat Europea (eUniv). Defensa el raonament humà davant la IA i destaca les oportunitats professionals que genera aquesta tecnologia.

“Sempre caldrà algú amb criteri que validi el que fa la IA”

Quin valor aporta la seva experiència professional a la docència?
Soc enginyer mecànic, especialitzat en ciència de dades i intel·ligència artificial, i fundador d’una empresa del sector. Crec que és vital combinar la formació acadèmica amb l’experiència empresarial. A les classes incorporo projectes reals perquè els alumnes comprovin que allò que estudien té una aplicació pràctica.

Cap a on creu que evoluciona la formació universitària en matèria de tecnologia?
Cap a un coneixement més transversal. Especialitzar-se continua sent important, però cada vegada es valora més la capacitat de moure’s entre disciplines, entendre problemes i proposar solucions. Les empreses busquen persones amb iniciativa, criteri i capacitat per definir plans d’acció. L’educació hauria de potenciar aquestes habilitats.

Quines sortides professionals ofereixen els estudis de Ciència de Dades?
Cada vegada és més fàcil recopilar i emmagatzemar informació. Això permet que empreses que abans prenien decisions per intuïció ara puguin fer-ho a partir de dades. Necessiten professionals capaços d’interpretar-les i extreure’n conclusions útils. Es tracta d’un perfil aplicable pràcticament a qualsevol sector d’activitat, des del màrqueting fins a la recerca científica o el medi ambient.



LA FORMACIÓ EN TECNOLOGIA VA CAP A UN CONEIXEMENT MÉS TRANSVERSAL

Ja hi ha demanda d’aquests especialistes?
Sí. De fet, molts professionals estan evolucionant cap a aquest perfil sense ser-ne conscients. Persones que abans analitzaven el trànsit d’una pàgina web ara elaboren prediccions, estudien indicadors i validen hipòtesis. Ja fan tasques pròpies d’un científic de dades, però sovint els falten coneixements d’estadística i modelatge.

La IA acabarà substituint aquests professionals?
Personalment, crec que no. La IA és molt bona executant, però nosaltres som molt bons supervisant i qüestionant resultats. Sempre caldrà algú amb criteri per validar les conclusions i assumir la responsabilitat de les decisions. La IA és una eina molt potent, però encara és lluny de reproduir aquest criteri humà.

Però sí que transformarà el mercat laboral.
Sens dubte. Molts professionals passaran de ser executors a supervisors. La IA és sobretot un potenciador de la productivitat: permet fer més feina en menys temps. Això no significa necessàriament que treballarem menys, sinó que probablement produirem més durant la mateixa jornada.

En l’àmbit universitari, com afecta aquesta tecnologia en l’avaluació dels estudiants?
Amb els treballs escrits és difícil saber fins a quin punt s’ha utilitzat la IA. Per això, l’avaluació oral és una de les millors maneres de comprovar els coneixements. No soc partidari de prohibir aquestes eines. Demano als alumnes que marquin en vermell els fragments generats amb IA. Així poden comparar-los amb la seva feina i reflexionar sobre les diferències. Aquesta comparació també afavoreix l’aprenentatge.

Els vídeos falsos i la desinformació són un altre dels grans riscos?
Sí. La tecnologia avança molt més ràpidament que la capacitat d’adaptació de la societat. Avui podem generar continguts difícils de distingir de la realitat. Per això és imprescindible que els ciutadans coneguin les capacitats d’aquestes eines i adoptin una actitud crítica. La divulgació i la formació són fonamentals per entendre els riscos.

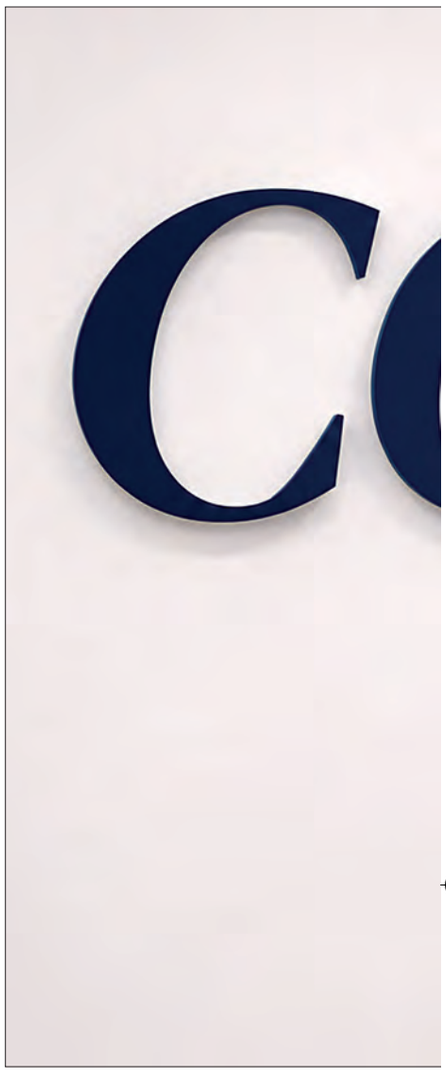
La IA té límits o continuarà evolucionant indefinidament?
Ja comencem a observar certa desacceleració en la millora dels models. Les arquitectures actuals tenen limitacions. Són sistemes molt sofisticats, però darrere hi ha matemàtiques, càlcul i optimització. Personalment, no crec que amb el plantejament tecnològic actual puguin desenvolupar consciència o sentiments, per molt humana que sembli la seva manera de comunicar-se.

46-47 corpus.qxp_Layout 2 12/11/26 10:03 Página 1

CORPUS

Una IA que entén la llei andorrana

LA PLATAFORMA PERMET FER CONSULTES, ANALITZAR CASOS COMPLEXOS I REDACTAR DOCUMENTS



La intel·ligència artificial ha entrat amb força en el món jurídic, però les eines generalistes presenten una limitació important quan han de respondre consultes sobre el dret andorrà. La manca d'informació específica sobre l'ordenament del Principat pot provocar respostes basades en legislacions estrangeres o en normes que ja no són vigents. Aquesta necessitat de disposar d'una eina adaptada a la realitat jurídica del país és l'origen de Corpus.ad, una plataforma desenvolupada a Andorra que combina intel·ligència artificial amb una extensa base de dades legislativa i jurisprudencial.

El projecte va sorgir de l'experiència professional de José Sansa, advocat i economista, que durant anys havia dedicat moltes hores a localitzar sentències, consultes vinculants i disposicions legals repartides entre diferents fonts. Juntament amb Eduard Martínez, especialista en desenvolupament informàtic, va treballar durant un any en una solució que es va llançar el febrer del 2026. Posteriorment, els impulsors van ampliar el projecte amb Corpus Agent, una plataforma pròpia que incorpora noves funcionalitats.

La principal diferència respecte de les intel·ligències artificials generalistes és el sistema utilitzat per elaborar les respostes. En lloc de basar-se exclusivament en la informació assimilada durant l'entrenament, Corpus consulta primer la seva base documental, identifica les disposicions i resolucions relacionades amb la pregunta i construeix una resposta fonamentada en aquestes fonts. Cada afirmació incorpora referències que permeten al professional comprovar-ne l'origen mitjançant un enllaç directe.

EL PROJECTE

UNA RESPOSTA A LA IDIOSINCRÀSIA ANDORRANA

La dimensió reduïda del mercat andorrà ha estat un dels factors determinants en el desenvolupament de Corpus. Segons el cofundador José Sansa, les grans empreses tecnològiques difícilment destinaran recursos a especialitzar els seus sistemes d'IA en la legislació d'un país de menys de 100.000 habitants. Aquesta circumstància va portar els promotors a assumir el projecte des del mateix Principat. "O ho fèiem des d'aquí o no ho faria ningú", resumeix Sansa.

Tot i que cap sistema d'intel·ligència artificial no pot garantir una fiabilitat absoluta, la traçabilitat de les respostes és un dels principals avantatges de la plataforma. A més, Corpus està configurat per reconèixer quan l'ordenament andorrà no ofereix una resposta a una qüestió determinada, amb l'objectiu d'evitar que generi informació inventada.

La base documental inclou més de 800 normes estatals vigents des del 1982 i unes 19.000 resolucions judicials de les diferents jurisdiccions, incloses les del Tribunal Constitucional. També incorpora la normativa comunal de les set parròquies, les consultes vinculants i els comunicats tècnics del departament de Tributs, els convenis per evitar la doble imposició i el conjunt del Butlletí Oficial del Principat d'Andorra (BOPA) des de la seva creació.

Un dels reptes tecnològics més importants és mantenir actualitzada aquesta informació i determinar quina legislació resulta aplicable en cada moment. La plataforma relaciona les normes amb les modificacions i derogacions posteriors i treballa amb textos refosos propis. Això permet consultar tant la legislació actual com la que estava vigent en una data concreta, una funcionalitat especialment rellevant per analitzar procediments relacionats amb fets ocorreguts anys enrere.

EL FONS INCLOU MÉS DE 800 NORMES VIGENTS DES DEL 1982 I UNES 19.000 SENTÈNCIES

Corpus s'adreça principalment a advocats, gestories, assessories fiscals, economistes i departaments jurídics d'empreses, però també ha arribat a l'àmbit institucional. Segons els seus responsables, alguns grups parlamentaris ja utilitzen la plataforma per desenvolupar l'activitat legislativa.

Els impulsors consideren que un dels efectes més significatius de la tecnologia és la possibilitat d'equiparar la ca-

46-47 corpus.qxp_Layout 2 12/11/26 10:03 Página 2



L'advocat i economista José Sansa, fundador de la plataforma Corpus.

pacitat de recerca de despatxos de dimensions molt diferents. Una firma formada per dos professionals pot consultar i analitzar un volum de documentació que tradicionalment hauria requerit molts més recursos humans. Les recerques que abans podien ocupar una tarda ara es completen en qüestió de minuts.

La plataforma també permet elaborar esborranys de demandes, recursos, informes i altres escrits, i analitzar casos en què conflueixen diverses qüestions legals. Des de l'empresa es ressalta com, durant una de les primeres demostracions, una advocada es va emocionar en comprovar com el sistema era capaç de preparar un esborrany de demanda en pocs segons.

Una altra experiència destacada va arribar des del Consell General. El representant d'un dels grups parlamentaris va comunicar als responsables de l'empresa que Corpus havia estat determinant en la preparació d'una proposició de llei, ja que havia identificat altres disposicions que calia modificar per evitar contradiccions dins de l'ordenament jurídic.

La protecció de la informació constitueix un altre dels eixos del projecte. En aquest sentit, la plataforma anonimitza les dades personals al navegador de l'usuari abans de transmetre les consultes, de manera que ni Corpus ni els proveïdors d'intel·ligència artificial no reben aquestes dades identificatives. Així mateix,

LES RECERQUES QUE ABANS PODIEN OCUPAR UNA TARDA ARA ES COMPLETEN EN POCS MINUTS

LA PROTECCIÓ DE LA INFORMACIÓ ÉS UN DELS GRANS EIXOS QUE S'HAN TINGUT EN COMPTE

les consultes no s'utilitzen per entrenar models d'IA.

Tot i les possibilitats de la tecnologia, cal tenir en compte que aquestes eines no estan concebudes per substituir els professionals del dret. La interpretació dels fets, la valoració de les proves, la definició de l'estratègia jurídica i la responsabilitat davant del client continuen corresponent a l'advocat. L'objectiu és alliberar-lo de les tasques de recerca més laborioses perquè pugui dedicar més temps a l'anàlisi i a la presa de decisions.

Amb aquesta filosofia, els responsables de Corpus treballen en la incorporació de noves funcionalitats que facilitin encara més l'activitat quotidiana dels despatxos.

48 Alpine Security.qxp_Layout 2 10/11/26 17:50 Página 1

ALPINE SECURITY



David Casas i David Julián, cofundadors d'Alpine Segurity, durant el darrer ENISE.

Ciberseguretat amb segell andorrà i projecció global

LA COMPANYIA, FUNDADA AL PRINCIPAT, PROTEGEIX MÉS DE 40.000 DISPOSITIUS DIGITALS EN 40 PAÏSOS

La transformació digital ha multiplicat les oportunitats de les empreses, però també els riscos als quals estan exposades. Atacs informàtics, robatori de dades, frau digital o espionatge industrial són amenaces que afecten organitzacions de qualsevol dimensió. En aquest escenari, la ciberseguretat és un element essencial per garantir la continuïtat de l'activitat empresarial. I Andorra també té protagonisme en aquest mercat global a través de companyies com Alpine Security.

Fundada el 2022 al Principat, Alpine Security neix de la iniciativa d'un grup d'experts en ciberseguretat amb una àmplia trajectòria internacional en la investigació i resposta a incidents de seguretat en grans corporacions. Professionals acostumats a intervenir davant d'atacs complexos, investigar intrusions i gestionar situacions crítiques en organitzacions d'arreu del món.

> ES TREBALLA DES DE LA RESPOSTA A INCIDENTS CRÍTICS FINS A LA DETECCIÓ D'AMENACES

Aquesta experiència va marcar l'ADN de la companyia des del primer dia: passar de reaccionar davant dels incidents a identificar les amenaces abans que es materialitzin. Un enfocament basat en el coneixement real de com actuen els atacants, les tècniques que utilitzen i els rastres que deixen als sistemes compromesos.

Avui, Alpine Security disposa d'oficines a Andorra i Madrid, gestiona més de 40.000 dispositius digitals distribuïts en més de 40 països i presta més d'una vintena de serveis internacionals. Entre els clients hi ha grans corporacions i organitzacions amb operacions crítiques d'arreu del món, per a les quals la protecció de la informació i la continuïtat del negoci són prioritats estratègiques.

La seva activitat es desenvolupa en un entorn en què les amenaces no coneixen fronteres ni horaris. Un atac pot originar-se a milers de quilòmetres i comprometre en pocs minuts sistemes, dades o infraestructures essencials. Alpine Security manté operacions de seguretat les 24 hores, amb equips especialitzats que investiguen comportaments sospitosos i treballen per identificar possibles intrusions.

Un dels principals àmbits d'especialització és el threat hunting, una metodologia de detecció proactiva que consisteix a buscar indicis d'activitat maliciosa fins i tot quan els sistemes convencionals de seguretat no han generat cap alerta. Això permet descobrir amenaces ocultes, identificar atacants que ja podrien ser presents dins d'una organització i actuar abans que provoquin danys.

Per aconseguir-ho, Alpine Security combina tecnologia, intel·ligència de ciberamenaces i investigació humana. Les eines automatitzades permeten processar grans volums d'informació, però la interpretació dels indicis i la identificació d'atacs sofisticats continuen requerint professionals especialitzats.

Aquesta capacitat defensiva es complementa amb serveis de seguretat ofensiva: proves de penetració, auditories d'aplicacions i els exercicis de simulació d'atacs. Entre aquestes pràctiques destaca el red teaming, que reprodueix les tècniques d'atacants reals per comprovar la capacitat d'una organització per detectar i contenir intrusions.

L'experiència acumulada en la resposta a incidents també permet a Alpine Security ajudar les organitzacions a investigar possibles compromisos, identificar rastres d'atacs anteriors i reforçar la seva preparació davant de futures amenaces.

Tot i treballar principalment amb grans corporacions i clients crítics internacionals, Alpine Security també posa aquesta experiència a disposició de les empreses i institucions d'Andorra. Perquè les amenaces informàtiques no distingeixen entre grans multinacionals i petites organitzacions, i el coneixement adquirit protegint entorns complexos també pot marcar la diferència en la seguretat del teixit empresarial del país.

ALGUNS COL·LECCIONEN ALERTES

NOSALTRES CACEM AMENACES



LES AMENACES NO TENEN FRONTERES.
NOSALTRES TAMPOC.

ALPINESECURITY

#Defensa24x7 #Hacking #Forense #RespostaIncidents

www.alpinesec.io | hello@alpinesec.io

DATASPEX

SEGURETAT DE LA INFORMACIÓ

ANDORRA
CONSULTORIA
ESPECIALITZADA



Protecció de dades. Govern de les dades. Seguretat de la informació. Intel·ligència artificial.

La transformació digital ja no és una opció, sinó una necessitat per competir en un entorn cada vegada més dinàmic i exigent. Tanmateix, incorporar noves tecnologies, gestionar grans volums d'informació o implementar solucions basades en la Intel·ligència Artificial requereix fer-ho amb seguretat, control i garanties de compliment.

A **DataSpex** ajudem empreses i organitzacions a convertir aquests reptes en oportunitats de creixement mitjançant un enfocament integral que combina protecció de dades, govern de les dades, seguretat de la informació i governança de la Intel·ligència Artificial.

Acompanyem els nostres clients en la identificació i gestió de riscos, el compliment de les obligacions normatives i la implantació de bones pràctiques que permeten protegir la informació, reforçar la confiança de clients i col·laboradors i maximitzar el valor de les dades com a actiu estratègic de l'organització.

Les dades personals i el *know-how* empresarial constitueixen alguns dels actius més valuosos de qualsevol organització. Una governança adequada permet protegir-los, complir amb les obligacions normatives, reduir riscos i convertir la informació en una font de valor, innovació i avantatge competitiu.

Els nostres serveis inclouen funcions de **Delegat de Protecció de Dades (DPD)**, auditories i avaluacions de compliment, gestió de riscos, seguretat de la informació, definició de models de govern de les dades, elaboració de polítiques i procediments corporatius, així com assessorament en l'adopció responsable de solucions d'Intel·ligència Artificial.

Creiem que la protecció de dades, la seguretat, el govern de les dades i la governança tecnològica no s'han de veure únicament com una obligació, sinó com a palanques que impulsen la competitivitat, la confiança i el creixement sostenible de les organitzacions.

A DataSpex transformem les dades en valor, protegim el coneixement empresarial, convertim el compliment en confiança, la seguretat en tranquil·litat i la innovació en creixement sostenible.

Està preparat per afrontar amb garanties els reptes de la transformació digital?

Contacti amb DataSpex i descobreixi com podem ajudar la seva organització a protegir la informació, preservar el seu coneixement, governar les seves dades i aprofitar tot el potencial de la Intel·ligència Artificial amb seguretat, confiança i visió de futur.

(+376) 632 411 marta.garcia@data-spex.com

Av. del Fener 17, Escaldes Engordany. Principat d'Andorra

data-spex.com

BDR GROUP

Digitalitza. Protegeix. Creix.

Ajudem les empreses d'Andorra a gestionar, protegir i fer créixer la seva tecnologia amb **solucions IT integrals.**

Cloud Empresarial
Amb datacenter a Andorra.

IA Corporativa
IA privada i adaptada a tu.

ERP Odoo
Processos connectats i més control.

Consultoria IT
Estratègia tecnològica a mida.

Ski Solution 360
Tecnologia per al sector de la neu.

Ciberseguretat
Protecció real per al teu negoci.

Descobreix com podem ajudar la teva empresa

www.bdr.group

52 neurobalance.qxp_Layout 2 10/11/26 17:51 Página 1

NEUROBALANCE

F.GALINDO



Una de les sales de neuromodulació de Neurobalance.

Innovació per al benestar integral

EL CENTRE COMBINA NEUROMODULACIÓ, 'BIOFEEDBACK' I TERÀPIA MANUAL PER AFAVORIR L'EQUIBRI FÍSIC I MENTAL

El ritme de vida actual exigeix molt de nosaltres, tant en l'àmbit professional com en el personal o familiar. L'exposició prolongada a situacions d'estrès i d'alta exigència acaba passant factura al benestar físic, mental i emocional. Dormir malament, sentir-se permanentment cansat o tenir dificultats per concentrar-se són algunes de les manifestacions d'aquest desgast. I sortim a caminar per la muntanya, però no som a la muntanya: estem repassant una conversa, pensant en una estratègia per al negoci o fent una llista de tasques pendents.

Amb la voluntat d'abordar aquestes situacions des d'una perspectiva integral, Neurobalance ha desenvolupat un espai especialitzat en el sistema nerviós, on la tecnologia i l'atenció personalitzada tenen un paper central.

LES SESSIONS DE NEUROMODULACIÓ ES PODEN FER INDIVIDUALMENT O EN PARELLA

EL 'BIOFEEDBACK' PERMET APRENDRE A GESTIONAR L'ESTRÈS AMB EXERCICIS GUIATS

La filosofia del centre –situat al carrer Prat de la Creu d'Andorra la Vella– parteix d'una idea molt clara: el sistema nerviós té un paper clau en la manera com l'organisme respon a les exigències quotidianes i, per tant, en la nostra manera de reaccionar. Per això, la seva metodologia busca afavorir els mecanismes naturals d'autoregulació del cos, combinant diferents tècniques, tant passives com actives.

Una de les principals apostes de Neurobalance és una tecnologia de neuromodulació no invasiva, que utilitza microcorrents elèctrics de baixa freqüència per estimular el sistema nerviós autònom, que regula funcions involuntàries de l'organisme. El procediment no requereix cap esforç físic per part del pacient. Amb elèctrodes estratègicament col·locats, el dispositiu transmet estímuls elèctrics de molt baixa intensitat. Això afavoreix la regulació de l'activitat nerviosa, especialment en processos relacionats amb l'estrès i el descans.

Si la neuromodulació representa el vessant passiu del tractament, el biofeedback incorpora la participació activa de la persona. Aquesta eina permet observar en temps real les respostes fisiològiques que generen els nostres propis pensaments i modificar-les amb exercicis guiats. D'aquesta manera, podem intervenir conscientment sobre processos fisiològics que habitualment funcionen de manera automàtica. El nostre cor envia constantment senyals al cervell sobre com ens sentim. El biofeedback permet fer visibles aquestes respostes fisiològiques i entrenar la nostra capacitat per modificar-les, afavorint una major autoregulació davant de situacions d'estrès o d'exigència. Així, la tecnologia no tan sols permet intervenir sobre l'organisme, sinó també ensenyar-nos a intervenir sobre les nostres pròpies respostes.

Com respon el nostre cos a l'esforç físic? I com podem saber si està preparat per afrontar les exigències del dia a dia o els reptes de l'esport d'elit? Neurobalance aposta per la tecnologia avançada per oferir una valoració més precisa i personalitzada de l'organisme. Disposa del sistema InBody, que analitza la composició corporal i proporciona indicadors relacionats amb la salut cel·lular, i d'una càmera termogràfica que permet visualitzar els canvis de temperatura corporal abans i després de l'exercici físic, especialment en esportistes d'elit. La combinació d'aquestes tecnologies permet oferir als professionals del centre informació valuosa per optimitzar el rendiment, afavorir la recuperació i adaptar cada intervenció a les necessitats de cada persona.

53 Hotelgest.qxp_Layout 2 10/11/26 17:51 Página 1

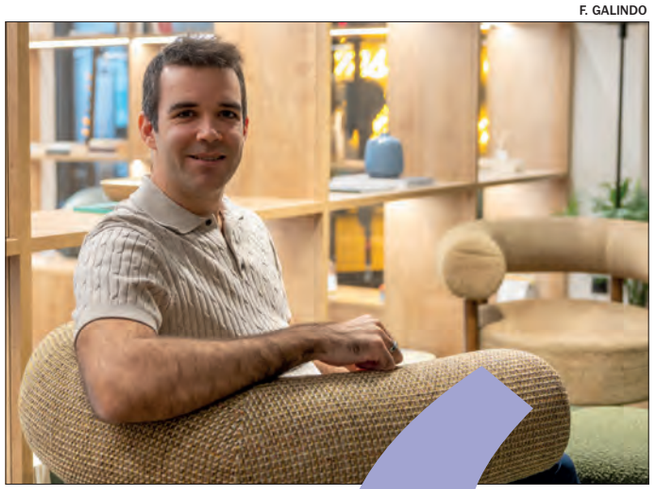
JORDI PICÓN

EL FUNDADOR I CEO D'HOTELGEST detalla les claus d'aquest sistema de gestió d'allotjaments turístics, dissenyat per automatitzar i facilitar la majoria de les tasques del dia a dia.

"Un hotel pot arribar a duplicar la facturació amb eines digitals"

Com neix Hotelgest?
Tot va començar per una necessitat familiar. Els meus pares tenien un petit establiment turístic i gestionaven les reserves a mà, amb faxos i papers. Jo tenia 23 anys i sempre m'havia interessat la tecnologia. Vaig començar a buscar maneres d'automatitzar processos, com el registre dels clients o la gestió de les reserves. A partir d'aquí, amb un soci, vam desenvolupar les primeres eines.

F. GALINDO



Com es va convertir aquella solució en una empresa?
Primer vam crear un motor de reserves per al negoci familiar. Després ens va arribar un encàrrec per desenvolupar un sistema de reserves per a establiments del Camí de Santiago, fet que ens va obligar a ampliar funcionalitats. Més endavant vam incorporar la facturació, la taxa turística i altres eines. Una necessitat ens portava a una altra.

Quina filosofia hi ha darrere?
Sempre he volgut que fos molt fàcil d'utilitzar, amb interfícies senzilles, intuïtives i que funcionin bé. Els clients ens ho han destacat.

Quina dimensió té actualment Hotelgest?
Treballem amb més de 1.000 hotels, tenim més de 10.000 usuaris actius diaris i presència en dotze països. Després d'onze anys de trajectòria, volem seguir creixent.

Quins serveis ofereixen als establiments?
Pràcticament tota la gestió del negoci: reserves, facturació, comptabilitat, pagaments, preus, comunicació amb els hostes... També tenim eines orientades als clients dels hotels, com registre en línia, claus digitals i una aplicació web perquè puguin gestionar l'estada. Cada establiment pot contractar les funcionalitats que necessita.

Això permet prescindir de la recepció tradicional?
En molts casos, sí. Tenim hotels que funcionen sense personal de recepció. El client pot fer el check-in des de casa, identificar-se amb el DNI o passaport i accedir directament a l'habitació amb el mòbil. Però no es tracta necessàriament d'eliminar l'atenció personal, sinó de treure'n les tasques burocràtiques.

> TREBALLEM AMB MÉS DE 1.000 ESTABLIMENTS I TENIM PRESÈNCIA EN DOTZE PAÏSOS

Quin impacte té l'automatització en la rendibilitat?
És molt important, especialment per als establiments petits, que no poden tenir especialistes per a cada tasca. Per exemple, podem ajustar automàticament els preus de les habitacions segons la demanda, la competència, la meteorologia o els esdeveniments de la zona. Tenim hotels que han arribat a duplicar la facturació anual gràcies a aquestes eines digitals.

També estan incorporant la IA?
Sí. Estem preparant un assistent de WhatsApp integrat directament al sistema de gestió. Podrà identificar la reserva d'un client i respondre automàticament preguntes freqüents. Si no pot resoldre una consulta, la derivarà a una persona de recepció. La idea és eliminar bona part de les tasques repetitives.

Com competeixen amb gegants com Booking?
Booking no és un competidor directe, sinó un canal de venda. Nosaltres gestionem el funcionament intern de l'establiment i ens connectem amb plataformes com Booking, Expedia o Airbnb. El que sí que intentem és ajudar els hotels a dependre menys d'aquests intermediaris.

Què els diferencia d'altres programes similars?
Sobretot la rapidesa, la facilitat d'ús i la integració de serveis. Hem desenvolupat una aplicació que s'adapta a diferents dispositius i permet gestionar qualsevol aspecte. És absurd que s'hagin d'utilitzar cinc programes diferents per fer funcionar un hotel.

Com valora el grau de digitalització del sector a Andorra?
Encara hi ha hotels que fan moltes tasques manualment i que veuen la tecnologia com una despesa i no com una inversió. Costa canviar determinades maneres de treballar, tot i que també hi ha establiments que estan apostant decididament per modernitzar-se.

54 consultorIA.qxp_Layout 2 11/11/26 5:57 Página 1

SARA CONDE

FUNDADORA I CEO de ConsultorIA Aires, que impulsa empreses i professionals de qualsevol dimensió a evolucionar, créixer i multiplicar la competitivitat amb estratègia, màrqueting i IA.

“La IA no substitueix el talent: el multiplica”

FERNANDO GALINDO



Què és ConsultorIA Aires i quin valor aporta als negocis d’Andorra?
Som una consultoria de màrqueting digital especialitzada en la creació de marca, la identitat online i l’optimització de la presència digital. Acompanyem els negocis perquè no es limitin a ser presents a internet, sinó que aconsegueixin diferenciar-se, generar confiança i convertir aquesta visibilitat en oportunitats comercials. Combinem estratègia, creativitat i IA amb un tracte personalitzat i orientat als objectius de cada client.

Com entenen la IA?
És molt més que una eina per generar textos o imatges. Ben aplicada, permet analitzar informació, identificar oportunitats, optimitzar processos i prendre decisions amb més criteri. A ConsultorIA Aires fa temps que estudiem la seva evolució i integrem aquestes tecnologies en als projectes. La filosofia és clara: la tecnologia potencia el talent humà, però és l’estratègia la que determina com transformar aquesta capacitat en valor real per al negoci.

Com ajuda la IA un comerç a vendre més?
Pot ajudar a conèixer millor el públic, segmentar campanyes, personalitzar missatges, detectar patrons de comportament i millorar el rendiment de les accions comercials. També permet agilitzar la creació de continguts i optimitzar tasques que consumeixen temps i recursos. La clau no és utilitzar IA perquè està de moda, sinó aplicar-la a necessitats concretes i amb impacte real.

Tenir una web i xarxes socials ja no és suficient?
No. Cal una presència digital coherent, estratègica i orientada a resultats. Una web ha de comunicar, generar confiança i facilitar el contacte o la compra. Les xarxes han de construir marca i connectar amb el públic adequat. I el SEO ha de millorar la visibilitat als cercadors. Aquests canals han de treballar a l’hora, amb objectius definits i mesurables.

Quins serveis ofereixen a les empreses?
Treballem la identitat visual i el disseny bàsic de marca, la creació de webs, els dominis i correus corporatius, la gestió de xarxes socials, el posicionament SEO amb suport d’IA, les campanyes de publicitat digital i el manteniment tècnic web. Dissenyem solucions adaptades a cada negoci.

Com mesuren els resultats?
Cada acció ha de tenir un objectiu. Analitzem el trànsit web, el posicionament, l’abast i la interacció a les xarxes, la captació de contactes, les conversions... Quan disposem de les dades necessàries, també podem avaluar el cost d’adquisició de clients i el retorn de la inversió publicitària. No es tracta de publicar més, sinó de prendre millors decisions i orientar els recursos cap a allò que aporta valor.

Quin és el principal error en la digitalització dels negocis?
Actuar sense estratègia. Invertir en una web, publicar a les xarxes o contractar publicitat sense una identitat de marca definida ni objectius clars pot generar activitat, però no necessàriament resultats. La transformació digital comença per entendre què necessita el negoci, a qui vol arribar i què el fa diferent. A partir d’aquí, la tecnologia permet créixer amb més eficiència.

Què ofereixen als negocis que vulguin fer el pas ara?
Oferim solucions digitals adaptades a cada negoci, especialment als autònoms i les petites empreses, amb facilitats de pagament. Actualment, podem crear una web professional amb una campanya inicial de promoció per uns 600 euros, segons el projecte. També integrem la IA per optimitzar recursos i agilitzar processos. Fins al 31 de desembre, oferim una promoció especial de digitalització.

ConsultorIA
Aires
PROMOCIÓ ESPECIAL
FINS AL 31/12/2026
Web + Campanya inicial
per menys de 600 €
Una solució professional per a autònoms, comerços i empreses familiars, amb opcions de pagament facilitades.
consultoriaaires.com
consultoria_aires
+376 609 771

55 Onyze.qxp_Layout 2 10/11/26 17:53 Página 1

ONYZE

Blockchain per a empreses

LA COMPANYIA ÉS **PIONERA EN SOLUCIONS REGULADES** I FÀCILS D'USAR

Poder comprovar l'origen d'un producte, verificar un registre o facilitar que un client utilitzi els seus avantatges de fidelització són necessitats que moltes empreses tenen. La tecnologia blockchain ofereix les capacitats per abordar tot això i més: permet compartir registres verificables i representar digitalment drets, certificats o beneficis que les persones poden rebre i utilitzar.

Per a ONYZE, apropar totes aquestes possibilitats al teixit empresarial andorrà comença per entendre què necessita resoldre cada empresa. Una companyia pot buscar traçabilitat a la seva cadena de subministrament; una altra, registrar actuacions de manteniment; i una tercera, oferir als seus clients acreditacions o avantatges digitals. El valor està en el fet de facilitar tots aquests processos i donar als seus participants eines que siguin senzilles per poder gestionar-los.

La nostra aportació és la infraestructura que fa possible aquesta interacció. Proporcionem carteres digitals, amb què empreses i usuaris poden rebre, conservar i utilitzar els seus actius digitals. Aquestes eines es poden integrar en aplicacions i serveis existents, de manera que l'usuari accedeixi als seus certificats o beneficis sense haver de conèixer la tecnologia que hi ha al darrere, i només obtenint el benefici de la seva aplicació en el negoci, sent tota la resta d'idiosincràsia d'utilitzar blockchain una cosa 100% transparent per a ells.

Blockchain també pot ajudar a comprovar quan es va registrar una informació i si ha estat alterada. Això aporta traçabilitat i facilita la verificació entre participants, tot i que la qualitat de la dada continua depenent de com s'obté i es valida en origen. Dissenyar bé aquesta connexió entre el món real i el registre digital és essencial perquè un projecte aporti confiança.



El director general d'ONYZE a Andorra, Joan Francesc Boncompte.

ELS NEGOCIS PODEN CONVERTIR LES POSSIBILITATS DEL BLOCKCHAIN EN SERVEIS ÚTILS

La col·laboració d'ONYZE amb Creand Crèdit Andorrà és una clara mostra de la nostra capacitat per portar tecnologia a un entorn de màxima exigència. La nostra infraestructura fa possible CryptoWallet, el seu servei de criptomonedes integrat a la banca digital. L'experiència en respondre als seus requisits de seguretat, integració i continuïtat reforça la base tecnològica que posem al servei d'altres projectes empresarials. Tot això, sense oblidar que comptem amb una filial al Principat, la qual està autoritzada per l'Autoritat Financera Andorrana per prestar serveis d'actius digitals.

A aquesta presència al país s'hi suma l'experiència del grup en altres països com Espanya, on aportem tecnologia a emissions d'instruments financers tokenitzats juntament amb l'agència de valors Ursus-3 Capital. Aquest coneixement complementa la nostra capacitat per desenvolupar usos empresarials més enllà de l'àmbit financer.

La nostra aposta per Andorra és ajudar que les empreses converteixin aquestes possibilitats en serveis útils. Des d'acreditar un dret fins a gestionar avantatges per a clients, posem la infraestructura al servei de cada projecte, amb seguretat i flexibilitat per créixer.

VENTALL D'UTILITATS

MÚLTIPLES APLICACIONS MÉS ENLLÀ DE LES FINANCES

Traçar l'origen d'un producte, verificar registres o gestionar avantatges per a clients són usos de blockchain que van més enllà de les finances. ONYZE proporciona carteres digitals i infraestructura per utilitzar-les des de les aplicacions habituals, amb una experiència senzilla i màximes garanties.

onyze.com
howdy@onyze.com

56 heracles.qxp_Layout 2 11/11/26 20:00 Página 1

JORDI ESLAVA

EL RESPONSABLE D'IT i Transformació Digital de Grup Heracles explica com la companyia està incorporant la IA, amb la seguretat i la millora de l'eficiència com a principals prioritats.

"Qui sàpiga combinar dades, IA i talent humà marcarà la diferència"

La IA ha passat de ser una tendència a convertir-se en una realitat empresarial. En quin punt es troba Grup Heracles en la seva implantació?
Ens trobem en una fase de desplegament d'IA com a eina corporativa. Els darrers anys, ens hem centrat en projectes que reforcen la base on s'han d'acabar sustentant les solucions que s'aniran desenvolupant. Des de la renovació de les infraestructures d'IT del grup, la digitalització de les dades i la centralització de la dada final, fins a reforçar la ciberseguretat, tots aquests projectes acaben donant fiabilitat i governança de la dada, sense les quals un projecte d'IA no aportaria valor real.



VOLEM QUE LES PERSONES DEDIQUIN MÉS TEMPS A TASQUES QUE APORTIN VALOR

Com estan preparant els equips per incorporar aquesta tecnologia al dia a dia?
Tenim clar que la IA és una tecnologia que potencia les capacitats de les persones i considerem que l'adopció és tan important com la solució. Hem acabat de definir un circuit intern en què l'usuari realitza una petició, i si és acceptada se signarà un manual d'ús corporatiu i s'oferirà una formació. D'aquesta manera, l'usuari entendrà què pot fer, com ho ha de fer bé i els límits que ha de respectar. Alhora, és motivador veure com companys comencen a construir, des de la pròpia necessitat del dia a dia del negoci, petites eines que els ajuden a millorar l'operativa, i el nostre paper des d'IT és acompanyar-los, donar un entorn segur a la solució proposada i ajudar a fer que la solució passi a ser una aplicació corporativa.

El desplegament de la IA també planteja interrogants sobre la seguretat i la responsabilitat. Quins criteris consideren essencials?
Creiem que hi ha tres criteris que són essencials i innegociables: la protecció de la informació corporativa, els permisos amb els quals dotem a les solucions d'IA accés i tractament de la informació, i el darrer, la responsabilitat que tenim els usuaris finals. Per aquest motiu, s'ha elaborat internament el manual d'ús de la intel·ligència artificial.

Grup Heracles ja està començant a posar en funcionament eines d'IA desenvolupades internament. Pot explicar algun projecte concret?
Tenim des d'aplicacions de negoci que recullen i tracten la informació de sistemes, facilitant l'operativa de dia a dia als companys, fins a agents que interpreten les dades a les quals tenen accés i poden interactuar amb les persones, facilitant la resposta a dubtes i, fins i tot, la creació d'informes dinàmics en temps rècord. En paral·lel, tenim diferents projectes en evolució i més que vindran, i tots amb l'objectiu que les persones dediquin menys temps a tasques administratives o repetitives i puguin dedicar més temps a aportar criteri i valor.

Més enllà de la IA, quines altres línies de digitalització considera estratègiques?
En el departament tenim altres línies que considerem pilars perquè tot tingui un sentit. El primer és la dada, i aquí treballem des de la digitalització de la dada en origen perque pugui ser tractada i no s'hagi d'introduir, fins a la centralització per facilitar la visualització dels indicadors necessaris per prendre decisions. El segon és la ciberseguretat, on seguim treballant fermament per fer que el grup sigui cada dia més resilient i puguem garantir la continuïtat del negoci. Per últim, la integració de sistemes per assegurar que la informació pot fluir de manera automàtica sense interacció de les persones.

A uns anys vista, quin creu que serà el canvi més significatiu que la IA introduirà en la manera de treballar?
Crec que cada professional veurà multiplicades les seves capacitats i podrà dedicar més temps al que realment aporta més valor. Quant a l'organització, i és quelcom que ja es una realitat, no només el departament d'IT crearà solucions, sinó que ja els mateixos equips de negoci crearan eines. En aquest cas, IT el que ha de fer és un acompanyament. Les organitzacions que aconsegueixin combinar dades, IA i talent humà seran les que marquin la diferència i nosaltres, Grup Heracles, volem ser una d'elles.

57 PLEA.qxp_Layout 2 10/11/26 17:54 Página 1

CRISTINA ARGEMÍ

ADVOCADA I IMPULSORA DE PLEA, un programari que integra intel·ligència artificial per agilitzar la gestió dels despatxos legals i impulsar la transformació digital dins el sector jurídic.

"La IA no substitueix l'advocat: n'accelera la feina"

Com sogeix Plea?
Soc advocada des de fa gairebé quinze anys i utilitzava un programa de gestió que m'obligava a repetir constantment les mateixes tasques. Al final vaig arribar a la conclusió que no tenia sentit perdre tant de temps introduint dades manualment. Plea neix amb l'objectiu d'eliminar feina administrativa que no aporta valor.

El sector està preparat per a la digitalització?
Encara està força endarrerit tecnològicament. El dia a dia ens absorbeix entre terminis, reunions, novetats legislatives i jurisprudència, i sovint deixem la tecnologia de banda. Encara hi ha molts professionals que gestionen els expedients amb carpetes i fulls d'Excel. Però amb l'arribada de la IA, qui no s'adapti perdrà molta competitivitat.

Quin estalvi de temps pot representar la IA?
No m'atreviria a donar un percentatge global, però hi ha exemples molt clars. Amb Plea podem crear un expedient en menys d'un minut, mentre que amb altres programes aquesta operació pot requerir entre cinc i deu minuts. També simplifiquem molt la gestió del correu electrònic.

Com funciona aquest assistent del correu?
Plea incorpora una bústia que identifica els missatges i suggereix a quin expedient corresponen. L'advocat només ha de confirmar l'assignació amb un clic. Si el document inclou algun termini, el sistema el detecta i l'incorpora a l'agenda. Així evitem haver de passar del correu al programa de gestió i després al calendari.

FERNANDO GALINDO



LA PLATAFORMA ÉS INTUÏTIVA I ES POT UTILITZAR SENSE NECESSITAT D'UNA FORMACIÓ

Fins a quin punt es pot confiar en les decisions de la IA?
Per a mi era imprescindible que tot el que passés dins de Plea tingués supervisió humana. Hem incorporat una funció que permet revisar les actuacions pendents i deixar constància de tot el que s'ha comprovat. La intel·ligència artificial ajuda, però sempre és una persona qui ha de validar-ho tot.

Com es garanteix tècnicament aquesta fiabilitat?
La intel·ligència artificial no substitueix l'advocat, sinó que n'accelera la feina. Quan analitza un document, identifica dates, terminis i persones, però també indica la pàgina i el paràgraf d'on ha extret cada dada. Això permet comprovar-ne l'origen.

Com es protegeix la confidencialitat de la informació?
La seguretat és una de les nostres prioritats. Cada despatx que utilitza Plea disposa d'una base de dades independent i la informació s'emmagatzema xifrada. També exigim autenticació de doble factor. Pel que fa a la IA, treballem amb serveis externs a través d'Amazon i utilitzem un model de Google que hem seleccionat tenint en compte les exigències europees de protecció de dades.

Què diferencia Plea d'altres eines similars?
La integració. Hi ha eines que transcriuen reunions, redacten esborranys o gestionen correus, però obliguen l'advocat a treballar amb diferents plataformes. Plea ho reuneix tot en un únic entorn interconnectat. També permet treballar des de l'ordinador, el mòbil o la tauleta amb les mateixes funcionalitats, i incorpora eines perquè els responsables del despatx puguin consultar l'activitat dels equips i el temps dedicat als expedients.

La digitalització exigirà noves competències als advocats?
Hem treballat especialment perquè la plataforma sigui intuïtiva. Volem que qualsevol professional pugui començar a utilitzar-la sense haver de passar per una formació. La tecnologia ha de facilitar la feina, no multiplicar-la.

Hi ha previstes noves funcionalitats?
Sí, tenim diverses idees que hem reservat per a versions posteriors perquè volíem posar la plataforma en marxa sense endarrerir més el llançament. Moltes millores s'incorporaran sense cost addicional per als usuaris actuals. Les funcions completament noves es podran contractar com a mòduls independents.

58 Monday.qxp_Layout 2 10/11/26 17:55 Página 1

MONDAY

L'oficina del futur:

FLEXIBILITAT, BENESTAR I CONNEXIÓ

El futur dels espais de treball ja no es defineix únicament pels metres quadrats o pel nombre de taules disponibles. La flexibilitat, el benestar i la capacitat d'adaptar-se a les necessitats de cada empresa s'han convertit en factors clau d'una nova manera d'entendre l'oficina. El treball híbrid ha accelerat aquesta transformació i ha situat l'experiència de les persones al centre del disseny dels entorns professionals, en què la tecnologia també té un paper cada vegada més rellevant.

Des de Monday, la xarxa d'oficines flexibles que ofereix solucions per a perfils professionals molt diversos, detecten una demanda cada vegada més gran d'espais que integrin professionalitat, qualitat i flexibilitat, amb ser-



Una de les oficines de Monday a Andorra.

L'OFICINA ES TRANSFORMA EN ESPAI DE TROBADA, COL·LABORACIÓ I INTERCANVI D'IDEES

veis i eines que simplifiquin la gestió quotidiana i s'adaptin també a diferents maneres de treballar.

Les oficines privades s'adapten a tot tipus de necessitats, des de petits equips d'una o dues persones fins a empreses mitjanes i grans organitzacions que necessiten disposar de plantes senceres. Aquestes solucions conviuen amb models flexibles que permeten disposar d'un espai propi sense assumir les rigideses pròpies de l'oficina tradicional.

Aquest canvi també transforma el sentit de la presencialitat. Anar a l'oficina ja no implica necessàriament ocupar el mateix lloc durant vuit hores cada dia. L'espai físic guanya valor com a punt de trobada, col·laboració i intercanvi d'idees. Per això, els entorns de treball han de respondre a moments diferents de la jornada: des de la concentració individual fins a les reunions, les trucades i el treball en equip.

La privacitat, el networking i la comoditat d'una gestió integral de l'espai guanyen protagonisme. Al mateix temps, les sales de reunions, les cabines per realitzar trucades i les zones col·laboratives conviuen amb elements essencials com la llum natural, el confort acústic, el mobiliari, la connectivitat i el benestar.

DOS ESPAIS

MONDAY CARLEMANY I MONDAY ESCALDES

Monday té dos espais a Andorra: Monday Carlemany, al carrer dels Paraires, 8, al costat d'Illa Carlemany, un edifici de dues plantes amb espais adaptats a diferents necessitats; i Monday Escaldes, a l'av. de les Nacions Unides, 40, distribuït també en dues plantes i dissenyat per fomentar la productivitat, la col·laboració i el benestar dels usuaris.

ELEMENTS TRANSFORMADORS

La tecnologia i la intel·ligència artificial tenen un paper clau en la transformació dels espais de treball i en la manera com les persones els viuen. La digitalització permet simplificar la gestió del dia a dia, facilitar la reserva de llocs de treball i sales de reunions, agilitzar l'accés als serveis i optimitzar l'ús dels espais. Aquestes eines contribueixen a crear entorns més flexibles, eficients i adaptats a les necessitats de cada moment.

Per a Monday, la innovació va més enllà de la tecnologia: consisteix a crear espais de treball flexibles, connectats i humans que combinin tecnologia, benestar i comunitat per millorar l'experiència de les persones.

www.mymonday.es

ESTUDIS REGLATS

DIPLOMA PROFESSIONAL AVANÇAT

- Comptabilitat i administració (presencial o virtual)

BÀTXELOR

- Administració d'empreses (presencial o virtual)
- Comunicació (virtual)
- Dret (virtual)
- Humanitats (virtual)
- Informàtica (presencial o no presencial)
- Llengua catalana (virtual)

DOBLE BÀTXELOR

- Administració d'empreses i Dret (presencial i virtual)
- Informàtica i Administració d'empreses (presencial o virtual)

MÀSTER

- Dret (virtual amb pràctiques presencials)

DOCTORAT

- Programa de Doctorat

FORMACIÓ CONTINUADA

- POSTGRAUS
- CURSOS PRESENCIALS
- CURSOS VIRTUALS
- FORMACIONS DE CURTA DURADA
- MICROCREDENCIALS



UNIVERSITAT D'ANDORRA

MATRÍCULA OBERTA

Plaça Germandat 7, AD600 Sant Julià de Lòria. T. (+376) 743 000. Preinscripcions a www.uda.ad

myandbank



COMPTE REMUNERAT

Obre el teu compte o incrementa el teu saldo i emporta't una remuneració del 3 % TAE fins a 70.000 euros.

Compte remunerat fins al 3 % TAE durant el primer any i fins a 70.000 euros per a clients nous. Per a clients ja existents, compte remunerat fins al 3% TAE i fins a 70.000 euros per l'increment de saldo nou de més de 1.000 euros, fins al 30/12/2026. Pots trobar les bases de la campanya a www.myandbank.com. Campanya vàlida fins al 30/12/2026. Per a més informació, contacta amb hola@myandbank.com o al 881 960. Myandbank és un banc 100% digital, un nou canal comercial d'Andorra Banc Agricol Reig, SA. (Andbank). Andbank opera amb el Número de Registre Tributari (NRT) A700158F el núm. de Registre Societats Mercantils 5008. i el núm. de registre a l'Autoritat. Financera Andorrana (AFA) E B 01/95.